БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ … Вторник
Декабриин 31
1943 он
Сэн 20 мүнгэн

Үнэхөөрөөл үргэн ниитын социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлжэ, ажалай амжалтануудаар арад ниитын һунгалтануудые угтая!

Ажалшадай эдибхи улам бүри ургажа байна

Мүнөө бухы Бурят-Монголнай һунгалтада бэлэдхэжэ байна. Энэ бэлэдхэл хадаа хүдөө нютагуудай болоод город тосхонуудай түг түмэн зоной туйлай ехэ политическэ ба үйлэдбэриин эдибхи хэшээлые үүсхэжэ байһан тухайнь шэнэ шэнэ мэдээсэлнүүд орожо байна. Энэншье ойлгостой. Советскэ хүнүүд өөрынгөө ороной ажабайдалай асуудалнуудые шиидхэхэдээ тон ехэ эдибхитэйгээр, тон ехэ харюусалгатайгаар хандадаг байха юм. Тиимэ тон шухала асуудал мүнөө юун болоноб гэхэдэ, 1947 оной февралиин 9-эй үдэр РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд болоно.

Эгээл иимэһээ манай арад болбол маша найдалтай сэхэ хүнүүдээ һунгуулиин окружной ба участково комиссинуудта томилбо. Эгээл иимэһээ, эрдэмтэй түрүү хүнүүд агитаторнууд боложо, арад түмэнэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Эгээл иимэһээ һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, ажахынгаа түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн коллективүүд ба түрүү хүнүүдэй тоонь үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна.

Бухыдөө Бурят-Монголой республика мүнөө маргагдашагүй ехэ политическэ ба үйлэдбэриин дэбжэлтэтэй байна гээшэ.

Партийна ба советскэ органууд болбол арад зоной энэ ехэ эдибхи хүдэлөөе эрхимээр толгойлхо, энэ хүсэтэ хүдэлөөе Сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ, арадай ажахын гээгдэһэн участогуудые урагшань татахын тула хэрэглэхэ уялгатай. Теэд мүнөө ямар хүдэлмэри гээгдэжэ ябанаб гэхэдэ, түбхын түрүүн трактор машинын заһабарилга гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Талхагүйгөөр саашадаа байжа болохогүй гэжэ мэдэжэ байбашье һаа, Бичурын, Үшөөтэйн, Суулгын, Хэжэнгын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд хабарай тарилгада заһа саг соонь бэлэдхэхэ тушаа биратай юумэ хэлдүй байһаар. Тэдэнэр трактор заһабарилха жэлэйнгээ түсэбые арайхан лэ гэжэ гушад хуби гүйсэдхөө. Тиихэдэнь газар ариалангай Министерствын зүгһөө захагүй олон захиралгануудые үгөөд лэ, тэрэн э һайса шалгангүй һуудагынь, һула нобшоор хүдэлдэг хүнүүдые ямаршье харюусалгада хабаадуулангүй байдагынь баһал тэсэмээр бэшэ. Гэхэтэй хамта габшагай һайнаар ажаллажа, олон машинануудые бэлэн болгоһон бэрхэ хүнүүд манай эндэхи МТС-үүдээр яһала олон байха юм. Тэдэ түрүү хүнүүдэй зэргые улам үргэдхэжэ, тракторай заһ. барилгын гээгдэлые дары усадхаха шухала.

Табанжэлэй түсэбые һайнаар дүүргэхын тула талханһаа гадуур мүн лэ мяха, тоһо, бүрэнтэ ба малажалай бусад продуктнууд Эхэ оронгдомнай хэрэгтэй гээшэ. Теэд мүнөөдэрэй байдалые хараад үзэхэдэ, малажалые хүгжөөхын түлөө тэмсэл олохон лэ аймагуудаар обор нобшо ябажа байна. Мүнөө үбэл ехэ саһа ороһон, үлэмжэ хүйтэн б йгаашье һаань, урда жэлнүүдтэ орходоо һураггүй бага үбһэ тэжээлтэй байбашье һаа, үбэлжэлгын эдэ гурбан илгаануудта онсо анхарал үшөөл табигданагүй. Мүнөө малаа муугаар харууһалжа байһан, нэмэлтэ тэжээл бэлдэхээ болишоһон тухай манай газетэдэ гараһан материалнууд иим байдалые элиршэлжэ үгэнэ. Үбэлжэлгэмнай иигэн-тиигэн үнгэрнээ даа гэһэн гэнэн хонгор үжэнхэй бодол зарим аймагуудай малажалай таһагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, зарим зоотехнигүүдэй бодолһоо үшөөл зайлаагүй байһан бололтой. Мүнөө малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үе эхилээд байхада, энэ мэтын харша ябадалтай хатуугаар тэмсэжэ, адуу малаа садхалан дулаанаар үбэлжүүлхын тула үнэн сэхээр, үбэлэй янгинама хүйтэнһөө айнгүйгөөр тэмсэжэ байһан тэдэ патриодууд—түрүү малшадые али бухы анхаралаар хүреэлхэ, тэдэниие хэрэгтэй юумээрынь хангаха хэрэгтэй. Партийна эхин организацинууд малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байхадаа илангаяа холын фермэнүүд, гүүртэнүүдээр байһан малшадта шухала анхаралаа табиха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ тэдэнэр һунгагша бухэнэй һунгалтала хүсэд бэлэдхэлгэй байхын хойноһоо харюусаха байна.

Ажалшадай энэ эдибхиие республикынгаа ажаүйлэдбэриин хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ябадалда мүн лэ ашаглаха хэрэгтэй. Түбхын түрүүндэ нүүрһэ малталга, модо бэлэдхэл, паровоз бүтээлгэ болон МТС-үүдтэ запасна частьнуудые бэлэдхэл тушаа шууд хубилалтануудые хүлеэнэбди. Манай эндэхи ажаүйлэдбэри амжалта туйлаха аргатай ба туйлахашье уялгатай гээшэ.

Һунгуулиин кампаниин хүсэтэй байхын тула политическэ агитациие улам эршэтэй, улам ехэ далайсатай болгохо шухала. Уншалгын гэр, клуб, соел культурын байшангууд парткабинедүүд мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар хүдэлмэрилхэ ёһотой. Хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэд политическэ агитациин ябасые, тэрэнэй шанарые шалгаад болихо бэшэ, харин агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие һунгуулиин участок бүхэндэ һайнаар табиха ябадалда туһалха, өөһэдөө политическэ элидхэл ба лекцинүүдтэйгээр үргэн ниитэ зоной үмэнэ үгэ хэлэжэ байха үүргэтэй.

Эдэ бүхы эгээл түрүүшын зорилгонуудые шиидхэжэ, үргэн ниигэ зоной политическэ ба үйлэдбэриин дэбжэлтые саашадань бэхижүүлхэ ба улам үргэдхэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа партийна ба советскэ органуудай мүнөө үедэ хэхэ тон түрүүшын ба тон шухала ажалынь болоно.

Һунгуулиин Центральна комиссида

Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Центральна комиссиин нэгэдэхи заседани байгша оной декабриин 28-да болобо. Тус заседани дээрэ комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Цыденжапов, тэрэнэй орлогшо нүхэр Тихомиров болон бухы членүүд байлсаба.

Комиссиин заседани дээрэ һунгуулиин хайрсагуудай маяг хэбүүдые баталха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ үедэ хэрэглэһэн хайрсагуудые хэрэглэхэ гэжэ заседани нэгэн дуугаар батална.

Хоердохи асуудалда һунгуулиин бюллетенүүдэй формо болон үнгые баталха тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, сагаан үнгэтэй саарһан дээрэ һунгуулиин бюллетеньнүүдые зохихо формоорнь хэблэхэ гэжэ тогтообо.

Тэрэшэлэн һунгуулиин Центральна комиссиин заседани дээрэ һунгуулиин участково комиссинуудай голосовани хэхэ тухай протоколой, һунгуулиин окружной комиссиин депутадые һунгаһан тухай протокол, БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ окружной комиссиин голосовани хэһэн тухай протокол, БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые эрхилхэ комиссиин депутадые һунгаһан тухай үгэхэ үнэмшэлгын формо ба хэлбэринүүд тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, эдэ бүгэдые баталһан байна.

БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Центральна комиссиин ба һунгуулиин Окружной комиссинуудай тамгануудай хэбые баталһан байха юм.

Энээгээр БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Центральна комиссиин нэгэдэхи заседани дүүрэбэ.

АГИТАЦИИН ХҮСӨӨР АЖАЛШАДАЙ ЭДИБХИИЕ АРБИДХАЯ!

Хүндэтэ нэрэзэргын түлөө тэмсэнэб

Арадай ажахыда адуу моридой али зэргэ туһатай байһыень бидэнэр һайса мэдэнэбди. Закаменай аймагай малажалай түрүүшүүлэй һаяхан болоһон зүблөөндэ хабаадагшад энэ асуудал тушаа илангаяа шухала анхарал табиһан байна.

Би 1943 онһоо хойшо Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой адуун һүрэгые харууһалжа байнаб. Тиин, бэлшээриие зүбөөр хэрэглэн, зоотехническэ заабаринуудые бодотоор бэелүүлжэ шадаад байхада, адуу һүрэг жэлһээ жэлдэ тобир тарганаар ондо ородог байха юм. 1946 ондо 23 гүүнһээ 22 унага абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр ба тобир тарганаар тэнжээдэн байнаб.

Хэрбээ адуу моридойнгоо туража эхилээ һаань, тэдэниие таһалжа шэмэтэй һайн тэжээл үгэдэг ба мүн түрэхэ болоһон гүүдые илгажа, тус тустань харууһалдаг байнабди.

Адуун һүрэгые үсхэбэрилхэ гээшэ гансахан адуушадай хэрэг бэшэ, харин бүхы колхознигуудай, зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин зорилго мүн болохо ёһотой.

Минии урдахи эгээл шухала зорилго гэхэдэ үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэжэ, шэнэ түлнүүдые бүри олоор тэнжээн, «Республикын эрхим адуушан» гэһэн нэрзэргэ олохын түлөө тэмсэхэ ябадал болоно.

Р. Аюшеев,
Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой адуушан.

Булад шудхагшэдай шэнэ уялганууд

Паровозо бүтээлгын заводой булад шудхалгын цехын хүдэлмэришэдэй ба инженерно техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин суглаан һаяхан угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрбэ. Суглаан дээрэ Российска федерациин ба Бурят-Монголой республикын Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан үйлэдбэриин саашанхи зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсэжэ удаадахи уялгануудые абаһан байна:

1. Январь һарада ажалай бүтээсые булад хайлуулгаар — 110 процент, булад отололгоор — 125 процент хүртэр дээшэлүүлхэ.

2. Гаргаһан продукциингаа үнэ сэнгые түсэбөөр тогтооһондо орходоо 10 процент хүртэр доошолуулха.

3. Булад шудхалгада гаралаг эллэб голодоһые 5 процент бага болгохо.

4. Январь һара соо 45 хүдэлмэришэдые, тэрэ тоодо 8 булад хайлуулагшад, 15 булад отологшодые стахановска һургуулинуудта һургажа гаргаха гэхэ мэтын уялгануудые абаба

Стахановска вахтада жагсанхай

«Кооптруд» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэд һунгалтын хүндэлэлэй мүрысөөндэ эдибхитэйгээр хабаадалсаһанай ашаар декабриин 25-да жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, мүнөө 125 процент болгобо.

Артель соо түрүү цехүүд ба хүнүүд олон. Жестяна цех һарайһаа һарада даалгабаряа 240—300 процент дүүргэнэ. Бригадир Афанасьев өөрөө үдэр соо 5 ведро хэхэ нормотой аад, 15 ведро бүтээнэ. Энэ цехын 12 хүдэлмэришэд һунгалтын хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсажа, үдэрэйнгөө нормонуудые 300—350 процентһээ дээшэ дүүргэнэд. Эдэнэрэй дүй дүгшэлые бусад хүдэлмэришэд халан абана.

Стахановска вахтада жагсаһанай ашаар столярна цех декабриин даалгабариие 300 процент дүүргээ

И. Лазунин.

Ажалай шэнэ амжалтанууд

Гүрэнэй заводой нүхэд Воронин Симонов, Лавров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг түрүү цехүүдэй хүдэлмэришэд һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ үйлэдбэри дээрэ үндэр бүтээсэ туйланад.

Һаяхан цехүүдэй хүдэлмэришэдэй ба инженерно техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин суглаанууд угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Суглаанда хабаадаһан хүдэлмэришэн бүхэн, цех бүхэн үдэр соо 1,5—2 нормонуудые үгэхэбди гэһэн уялгануудые абаба. Тиин, эндэхид абаһан уялгануудаа дүүргэжэ эхилээ.

Жэшээлхэдэ, шэнэ табанжэлэй түрүүшүүл—фрезеровщик Мухтаруллин, токарьнууд Бураков Савловский, Конькова, Буяков, Медведев гэгшэд байгша оной декабриин 25-ай үдэр жэлэй нормонуудые 400—400 процент гүйсэдхэбди гэжэ цехын начальнигуудта мэдээсэбэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ токарь Балахонов, дюральщигууд Гурьянов, Шалаев, Горшков, Бондарев, модельщик Саля, кокольщик Братухин гэгшэд тон һайн жэшээнүүдые харуулба. Эдэнэр 25 үдэр соо хүдэлмэрилөөд байхадаа 3,5—4 һарын нормонуудые дүүргэһэн байна.

Ф. Чернов.

Колхозно таряашадай мүрысөөн

Болохоео байгаа һунгалтануудай хүндэлэлдэ зорюулан, Торийн аймагай Желтурийн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд хабарай тарилгада бэлэдхэлые эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгануудые абажа, аймагай бүхы колхозуудта хандалга гаргаһан байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 1947 оной январиин 5 хүртэр үрһэ хаалга ба сэбэрлэлгые дүүргэхэ, февралиин 1 хүртэр агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхэ гэбэл: поли дээрэ 7500 шарга наг шэбхэ гаргаха, 110 центнер шубуунай аргал, 70 центнер үнэһэ суглуулха уялга абаа. Мүн хүдөө ажалай машина зэмсэгүүлэй заһабарилгые һайн шанартайгаар дүүргэхэ, малай үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үнгэргэхэ бүхы хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Иимэ уялгануудые абаһан дээрэхи колхозой членүүд ороохото культурануудай тарилгын 700 центнер эрхим шанартай үрһэ хааһан. 25 плуг, 17 борной, 5 сеялка заһабарилһан байха юм. Колхознигууд наг шэбхэ шэрэлгэндэ олооро хабаадалсана.

Мүрысөө үүсхэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин членүүдэй хандалгые аймагай бүхы колхозууд халуунаар угтажа, һунгалтануудай үдэрые амжалтатайгаар угтахын түлөө шууд тэмсэл хэжэ байна

Н. Алагуев.

ҺУНГУУЛИИН ХУУЛИ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай

Советскэ һунгуулиин хуули болбол ажалшан арад зондо гүрэнэй засагай Верховно органуудай депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ ябадалда эдибхитэйгээр хабаадалсаха бүхы арга-боломжонуудые үргэнөөр олгоно.

Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай «Дүримүүлэй» ёһоор, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ депутадууд болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхэ хадаа ниитын организацинуудта ба ажалшадай обществонуудта: коммунистическэ партийна организацинуудта, профессиональна союзуудта, кооперативна организацинуудта залуушуудай организацинуудта болон культурна обществонуудта үгтэн хангагдаха байна. Бухы эдэ организацинууд ба обществонууд хадаа манай оронной оломиллион гражданинуудһаа бүридэнэ.

Депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхые ниитын организацинуудай ба ажалшадай обществонуудай республиканска органууд ба тэдэнэй аймагууд, районууд ба городуудтахи органууд мүн тэрэшэлэн предприятинуүд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй албахэгшэдэй хамтын суглаанууд, колхозууд тосхонууд ба улусуудта — таряашадай, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хамтын суглаанууд бэелүүлхэ зэргэтэй.

Эдэ баримтанууд болбол Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ ябадалда социалистическэ гүрэнэй бүхы гражданинуудай эдибхитэйгээр хабаадалсадаг байһаниинь тодорхойгоор харуулна.

Депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэһэн кандидат нэгэл һунгуулиин округ соо баллотировалагдажа болохо байна. Һунгуулиин хуулияр байгуулагдаһан иимэ гурим хадаа һунгагшадай интересэ таарана. Хэрбээ кандидат болбол хэдэн округуудта баллотировалагдажа шадаха байгаа һаа, тэрэ кандидат хэдэн округууд соо һунгагдаха зэргэтэй болоно Иимэ гурим таарахагүй байна. Яахадааб гэхэдэ, хэрбээ депутат һунгагшадай этигэл найдабариие дүүргэжэ шадаагүй байгаа һаань нэгэ округой һунгагшад тэрэниие депутатһаань болюулжа болохобшуу. Хэрбээ энэ депутат олон округуудта һунгагдаһан байгаа һаа, нүгөө зарим округуудтаа депутадаар үлэжэ болохо болоно. Иимэһээ, депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэһэн кандидат бүхэн имагта нэгэл округ соо баллотировалагдаха ёһотой.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадта һунгагдахаар дэбжүүлэгдэһэн кандидат болбол депутадай кандидадта оруулагдахаар дэбжүүлэгдээд байһан тэрэ округ соогоо һунгуулиин Окружной комиссиин, мүн тэрэшэлэн Участково комиссинуудай член байжа болохогүй.

Һунгалтануудай эхилхэһээ урид 30 хоногһоо оройтонгүй РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутат болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлһэн ниитын организацинууд гү, али ажалшадай обществонууд хадаа депутат болгогдохо кандидадые дэбжүүлһэн суглаанай гү, али заседаниин Президиумэй гартабилгатай протокол һунгуулиин Окружной комиссида эльгээхэ уялгатай.

Сталинска Конституци болбо гражданинуудай эдэ эрхэнүүды бэелүүлхэ ябадалыень дүүрэн хангана.

Зэдын комсомолецууд һунгуулиин урда тээ

Энэ оной декабриин 27-да ВЛКСМ-эй Зэдын айкомой хоердохи пленум болобо. Тус пленум дээрэ «Союзна ба автономно республиканууудай Верховно Соведүүдэй һунгалтануудта бэлэдхэхэ ба тэдэниие үнгэргэхэ хэрэгтэ комсомольско организацинуудай хабаадалсаха тухай» ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тогтоол зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ асуудалаар ВЛКСМ-эй айкомой бюрогой член ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь нүхэр Р. Л. Гармажапов элидхэл хэбэ. Нүхэр Гармажаповай элидхэл тушаа 10 гаран хүн үгэ хэлэбэ.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абажа, комсомолец бүхэниие һунгуулиин кампанида эдибхитэйгээр хабаадалсахые уялгалба. Пленумэй һүүлээр комсомольско эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар үнгэргэгдөө.

Семинарта хабаадалсагшадта советскэ һунгуулиин системэ тухай Сталинска Конституци тухай темэнүүдээр лекци уншагдаһан байна.

А. Будажапов.

Студентнэр-агитаторнууд

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ Бурят-Монголой гүрэнэй зооветинститудай студентнэр эдибхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Һунгагшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тулада, тус институдай партийна эхин организаци болбол 39 студентнэрые агитаторнууд болгон томилоо. Эдэ студентнэр—агитаторнууд болбол һунгагшадай дунда һунгуулиин Хуулиие, СССР-эй Конституциин болон союзна ба автономно республикануудай Конституциин агууехэ принципүүдые нэбтэрүүлхэ талаар нилээд олон хөөрэлдөөнүүдые ба лекцинүүдые үнгэргэһэн байна.

Агитколлективэй түрүү агитаторнууд болохо студентнүүд Денисенко, ВЛКСМ-эй член Штейнберг, ВКП(б)-гэй член студентка Жамаганова гэгшэд гансал һунгуулиин Хуули ба СССР-эй Конституци тухай бэшэ, мүн элдэб олон темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг ба газетэ уншажа үгэдэг байха юм.

Б. Ширеторов.

Арад зоной элүүрые хамгаалагша

Анна Павловна Холопова гэгшэ Бурят-Монголой республикада хүдэлмэрилхэ гэжэ Москва городһоо ерэһэн юм. Тэрээнһээ хойшо арбаад жэл үнгэрөө. Бурят-Монголдо хүдэлмэрилхэ зуураа, А. П. Холопова өөрынгөө үнэн сэхэ ажалаар эрхим врачуудай тоодо орошоо. Анна Павловна гансахан лэ эрхим врач бэшэ, харин олониитын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Медицинскэ техникумэй студентка байхаһаа эхилжэ, олониитын хүдэлмэридэ ябадаг байгаа. 1932—37 онуудта Москвагай 2-дохи медицинскэ институдта һуража байха үедөө, комсомолой комитедтэ хоер жэл ба месткомдо табанжэл соо элдэб тушаалнуудые даажа ябаһан байна. Институдаа дүүргэжэ, Улан-Удэ ерэһээр комсомольско организациин хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа. 1939 онһоо хойшо нүхэр А. П. Холопова Бурят-Монголой АССР-эй медсантрудай союзай обкомой үйлэдбэриин секторые хүтэлбэрилнэ.

Анна Павловна болбол республикын хүдөө нютагуудта гарахадаа, хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхын хажуугаар, арад ниитын дунда элдэб темэнүүдээр хөөрэлдөө, лекцинүүдые үнгэргэдэг байха юм. Мүн ниитын дунда ариг сэбэрые сахиха ба элдэб үбшэнүүдһээ бэеэ аршалха тухай радиогоор лекци уншадаг ба эдэ асуудалнуудаар хэблэл газетэнүүдтэ бэшэлэг байна.

Һаяхан Анна Павловна Холопова Улан-Удын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ һунгуулиин окружной комиссиин составта һунгагдаа.

А. Цыбикдоржиева.

ПОЛИТИЧЕСКЭ АГИТАЦИИЕ ЭДИБХИТЭЙГЭЭР БА ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ЯБУУЛХА

Агитатор Петинов юу гэжэ хэлээб

Лазогой нэрэмжэтэ поселогто Семен Сергеевич Петиновэй ерэхэнь, тэндэхиин айлнууд эгээл хүнэтэйгөөр хүлеэжэ байдаг. Большевик-агитатор Петиновэй тиимэ хүнэтэн байһаниинь яһала ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, нүхэр Петинов болоол ондэ ерээд миин лэ газетэ уншаад гаража ябашадаг бэшэ, харин хүнэй ухаан һанаае хүдэлгэжэ, сэдьхэлыень гүнзэгыгөөр уудалжа шададаг шадабаритай агитаторнуудай нэгэн байна. Суббото бүридэ агитатор Петинов аяар 5 километр ябаар гэшхэлжэ Лазогой поселогто ошодог. 7 дахижа ошоходоо 7 дахин һунгагшадтай хөөрэлдөө.

Семен Сергеевич хөөрэлдөөгөө ехэ ададамараар эхилдэг. Ерэһэн зандаа «Зай суглараггы түргэн, сүлөөгүй айнаб, би мүнөө тиимэ нимэ темээр хөөрэлдэхэмни» гэжэ шангардаггүй, харин үнинэй танил хүндэ адляар дулаанаар:

—Зай һайн байна гүт? һониноо өөрэһөөр байгты—гэхэ мэтэшэлэн хөөрэлдөөнэй эхи татаад, өөрөө өөрэхынгөө урда тээ хүнэй, һунгагшадай һонинуудые, тэдэнэй һанаа зүрхыень хүдэлгэжэ байгаа асуудалнуудые мэдэжэ абадаг. Тиимэ аргаар һунгагшадай ямар асуудалаар хөөрэлдэхэ дурагай байһаниинь тэдэмсээрээ, Семен Сергеевич тэрэ ушаань хөөрэлдэжэ эхилдэг занай. Агитатор Петиновэй хөөрэлдөөнүүдһээ доро дурсагдагша нэгэ хөөрэлдөөе харуулбал залуу агитаторнуудта дулэтэ большевистскэ агитациин жэшээ болохо һэн ха гэжэ һанагдана.

Семен Сергеевичын нэгэ ерэхэдэнь тэрээнһээ юушье һанажа ябаһан нюухаяа үни болишоһон үбгэд хүгшэд һанаа сэдьхэлдээ бурьялжа бусалжа байгаа юумэеэ дууһан хэлэбэ.

—Би наян наһатайб, газаа гарадаггүйб. ганса басагантай аад, тэрэмни намайгаа һахяад гэртээ бай даг. Хилээмэнэй карточка абажа байтарни, мүнөө болюулжархео, та туһалжа шадахагүй гүт?—гэжэ нэгэ үбгэн орон дээрэһээ дуугарба.

—Алдуу болоһон байжа магад. энэтэй болоһон хүндэ гүрэнэй зүгһөө туһалха еһотой. Та мэдүүлгэ дэн... Би туһалхын түлөө ябуулдэхэ бэзэб—гэжэ агитатор харюусаба.

—Манай энэ поселогто 40 шахуу айлнууд байдаг—гэжэ нэгэ наһажаал һамган дуугарба.—эндээ һургуулигүйбди. радио мүнөө хүртэл гэртээ оруулаагүйбди. хилээмэ магазинһаа абахын тулада аяар холын Батарейкэдэ ошонобди.

—Би юһэн үхибүүдтэйб. Гурэн намда яһала туһаллаг. тиигэбэшье эд бүд үшөө ехэл хэрэгтэй байна даа—гэжэ «Эхын алдар солын» орденоор шагнагдаһан А. А. Яковлева хэлэбэ.

Эдэ бүхы хөөрэлдөөнүүд дээрэһээ агитатор зүб тобшолол хэбэ: «Мүнөөдэр эдэ хүнүүдтэ манай оронда дайн ба ган гасуураар тохеолдуулагдаһан бэрхэшээлнүүдэй саг зуурын шанартай байһаниинь тухай, арадай ажабайдалай материальна ба культурна хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар парти ба правительствоор абтажа байгаа хэмжээнүүд тухай хөөрэжэ үгэхэ еһотой байна» гэжэ һанаандаа һанаба. Тиигэн бээрээ Бурят-Монгол арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хөөрэбэл зохистой байна гэжэ һанаад иигэжэ эхилбэ:

—Таанад энэ тэрэ юумэ дутамаг, иимэ тиимэ бэрхэшээлтэй байна гээд хэлэнэт. Тан й зүб, арсахагүйб. Нүгөөдэ талаһаа таанар һанаад үзэгты, Германиие ба тэрээндэ туһалагша гүрэнүүдые, тэрэшэлэн Япониие илахын тулада манай гүрэн ямар ехэ гаргаша хээ гээшэб. Дайсан манай ороной 1710 городуудые 70 мянга гаран тосхонуудые үнэһэн шалдаруу болгожо шатааһан ба һандаргаһан байха юм; 6 миллион гэр байрануудые үгы хэжэ 25 миллион шахуу хүнүүдые орохо гэргүй, эдлэхэ зөөригүй болгожо үлөөгөө; тэдэнээ 98 мянган колхозуудые, 1876 совхозуудые ба 2870 МТС-үүдые гандаргаһан ба тоножо дэйрэмдэһэн байна. Дайсан болбол манай орондо эмнэлгын ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые олоорынь һандаргаа.

Иимэ ехэ шархануудые бүтүүлхын тулада нилээд удаан саг, зөөри хоггшол хэрэгтэй. Тэрээнһээ гадна энэ бэрхэшээл дээрэ үшөө ондоо нэгэ айхабтар хэсүү бэрхэшээл нэмэһэн байха юм. Юуб гэхэдэ, манай ороной хэдэ хэдэн областьнуудта ган боложо мүнөө жэл тэрэа талхан ургаагүй. Тиимэ дээрэһээ советскэ правительство болбол карточна гуримые болюулха ябадалые ерэхэ 1947 он хүртэр хойшолуулаа. 1947 ондо карточна гуримые болюулха үндэһэ һууриие батаар бэлэдхэхын тулада манай правительство хадаа энэ оной сентябрьда паегой сэнгые зааханаар үргэхэтэйгөө хамта коммерческэ сэнгүүдые буулгаһан байха юм.

* * *

Гражданска дайнай ба гадаадын сэрэгэй интервенциин жэлнүүдтэ гү, али немецко-фашистска ба японско империалистнуудтай тэмсэл хэжэ байһан жэлнүүдтэ манай арадай үзэһэн бэрхэшээлнүүдгэй жэшээлбэл мүнөө бидэнэрэй үзэжэ байгаа бэрхэшээлнүүд тиимэ хүндэ бэшэ. Мүнөөнэй бэрхэшээлнүүд тэсэжэ болохомоор, дабажа боломоор, саг зуурын бэрхэшээлнүүд гээшэ.

—Нээрээшье зүб даа тэрэ—гэжэ Дарья Кондаратьевна Иванова ба үшөө хэдэн хүнүүд агитаторай үгые зүбшөөнэд.

—Таалар радиогой. һургуулинуудай тухай хэлэнэт—гэжэ агитатор үргэлжэлүүлжэ өөрынгөө хөөрэлдөө,—байзагты, жэл-хоер жэлһээ манай ажабайдалнай тад ондоо болохо. Бурят-монгол арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ түсэб соо арад зоной материальна ба культурна хэмжээе улам дээшэлүүлхээр хараашалаглана гэбэл: шэнэ табанжэл соо гансахан хүдөө нютагуудта 2000 шэнэ гэр баригдаха юм гэжэ хэлэхэдэ ойлгосотой болоно.

Табанжэлэй эсэстэ Улан-Удэ городто Сэлэнгэ ба Удэ голнуудай эрьеэр городые үерһөө хамгаалха даамба баригдажа дүүрэхэ байна. 1947 ондо Улан-Удэдэ ба Бабушкин городто шэнэ байшанууд баригдаха. Улан-Удэдэ водопровод прачечна гэхэ мэтэ коммунальна барилганууд хэгдэхэ юм.

Арадай гэгээрэлэй талаар айхабтар ехэ хүдэлмэринүүд бэелүүлэгдэхэ. 1950 ондо һургуулинуудта 90.000 үхибүүд һуралсаха, табанжэл соо 15 шэнэ һургуулинууд баригдаха, үхибүүдэй байшангуудай тоо олошорхо, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэг улам саашадаа һайжаруулагдаха байна. Табанжэлэй түсэбөөр манай республикын харгы замуудые, хэлхеэ-холбоое һайжаруулхын талаар нилээд ехэ зорилгонууд манай урда табигданхай. Мүнөө байгаа зам шоссе ба юрын харгынууд заһагдажа ямаршье транспортаар ябахала зохистой болохо. 1950 ондо манай республикын столицын арад зон гое һайхан автобусууд ба таксмоторнуудаар хангагдаха байна. Республикын олохон аймагууд Улан-Удэ городтой үргэлжэ автомобильна холбоотой болохо.

Гадна гансахан манай эндэхиин олзобориин ба инвалидуудай кооперацинууд болбол үргэн эд товарнуудые бүтээн гаргажа арад зоной хэрэгсэлые хангахада ехэшэг үүргэ эзэлнэ. Эдэ 1950 ондо 20,7 миллион хэһэг кирпиисэ, 6,7 мянган тонно известко 1,5 миллион хэһэг черепицэ, 35 мянган кубометр барилгын модо, 3,4 мянган тэргэ 180 мянган паар арһан гутал, 138 мянган паар валенканууд, 8,6 миллион түхэригэй оёгдоһон хубсаһа, 59 мянган паар оймһо, 160 мянган хэһэг трикотажна гадар хубсаһан гэхэ мэтые үйлэдбэрилжэ гаргаха еһотой.

Энэ гайхамшагта түсэбэй бэелүүлэгдэхэ байһанда ямаршье һэжэглэл байхагүй. Юуб гэхэдэ, манай оронииие большевигүүдэй коммунистическэ парти ба агууехэ вождь нүхэр Сталин хүтэлбэрилнэ,—гэжэ хөөрэлдөөгөө дүүргээд, нүхэр Петинов һунгагшадай оруулһан мэдүүлгэнүүдые блокнолтоо бэшэжэ абаад, лахин уулзатараа гараа барисалдаад гаража ошоно.

* *

—Горторгдо ошожо, Лазо поселогто хилээмэнэй ларек нээхын тухай хөөрэлдөөб. Ларек нээхэ зүбшөөл абаад, тэрэ тосхондо ларегые байлгаха зохистой гэрые бэдэрхэмни. Үбгэн Ивановто хилээмэнэй карточка үгтэхэ болоо. Үхибүүдэй хубсаһанай талонууд Лазогой поселогынхидто үгтэхэ болобо—гэжэ Семен Сергеевич бидэнэртэ хожомынь хөөрэбэ.

Мүнөө РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй ябажа байха үедэ партиин харюусалгата даалгабариие гүйсэдхэжэ байгаа агитатор бүхэн нүхэр Петиновтэ адли иимэ үүсхэлтэйгээр ба большевистскэ далайсатайгаар агитациие ябуулха еһотой. Агитатор болбол өөрынгөө үгые гансахан лэ бусалта ойлгуулхын түлөө эрмэлзэхэ бэшэ, харин арад зоной үгые шагнаха, сонosохо, ойлгохо еһотой,—одоол тиигэбэл агитатор ба һунгагшадай хоорондо, парти ба арадай хоорондо бэе бэеэ ойлгоһон бэе бэеэдээ этигэһэн таһаршагүй нягта барисаа тогтоохо гэжэ нүхэр Петиновэй агитационно хүдэлмэриин дүй-дүршэл харуулна.

Д. ЛОБСАНОВ.

ВКП(б)-гэй Горкомдо

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНДО АГИТАЦИОННО-ПРОПАГАНДИСТСКА ХҮДЭЛМЭРИ ҺУЛААР ЯБУУЛАГДАНА

ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой бюро болбол «РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан Заводской районд агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин ямараар хэгдэжэ байһан тухай» асуудалаар ВКП(б)-гэй Заводской райкомой секретарь нүхэр Телешковой элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Указуудай толилогдоһоор үни болобошье һаа, ВКП(б)-гэй Заводской райком ба партийна эхин организацинуудай секретарьнууд болбол арад ниитын дунда агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие еһотой һайнаар табижа шадаагүй гэжэ партиин горкомой бюро тоолобо.

1.100 агитатортай 76 агитколлектив ба 16 агитпункт байгуулгаар партиин райком ба партийна эхин организацинууд хүдэлмэрөө хизаарлаад байна. Агитаторнуудай участогуудтаа гараха хүдэлмэриие эмхидхээгүй байшоо. Агитаторнуудта саг үргэлжэ инструктаж үгтэдэггүй байха юм.

Паровозо-бүтээлгын заводой инструментальна кузнечнэ, булат шудхалгын болон бусад цехүүдэй мүн тэрэшэлэн гүрэнэй заводой № 1 50 ба 60-дахи цехүүдэй партийна эхин организацинуудай хүдэлмэринүүдые шалгаад үзэхэдэ, тэндэ ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниинь элирүүлэгдэһэн байгаа.

ВКП(б)-гэй райком, паровозобүтээлгын ба гүрэнэй заводуудай партийна комитедүүд болбол ажалшан арадай ажаһуудалые һайжаруулха, залуу хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг хамтын байрануудые түлишөөр, гэрэлээр хангаха, мүн гэр байрануудыень заһабарилха ябадалда ажахын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые хабаадуулха талаар тон бага хүдэлмэри хэһэн байшоо.

Партиин райком ба партийна эхин организацинуудай секретарьнууд болбол союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд болбол дайн сэрэгэй һүүлдэхи саг зуурын хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоод байһан үедэ үнгэргэгдэжэ байна гэжэ ажалшан арадта ойлгуулха хүдэлмэриие һайнаар ябуулаагүй гэжэ ВКП(б)-гэй горкомой бюро тэмдэглэбэ.

ВКП(б)-гэй горкомой бюро болбол дээрэ дурсагдаһан дутуу дундануудые дары түргэнөөр усадхахые партиин райкомые уялгалба. Партиин райком, паровозо-бүтээлгын ба гүрэнэй заводуудай парткомууд болбол январиин 1 хүртэр 15—20 лекторнүүд ба элидхэлшэдые томилжо, арад ниитын дунда ВКП(б)-гэй ЦК-гэй һайшаажа үгэһэн тематикын еһоор элидхэл ба лекцинүүдые үнгэргэхэ еһотой болобо.

Партиин райкомой бюро болбол агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай хэр зэргээр ябуулжа байһан тухай элидхэлнүүдые бюрогойнгоо заседанинуудта дээрэ саг үргэлжэ дуулажа, тэдэнэрэй хүдэлмэридэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунданауудые усадхаха тухай хэмжээнүүдые абаха үүргэтэй гээшэ.

Тэрээнһээ гадна, агитационно-пропагандистска хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ комсомольско ба профсоюзна организацинуудые хабаадуулха, мүн тэрэшэлэн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые энэ хүдэлмэридэ хабаадуулха еһотой гэжэ партиин райкомые ВКП(б)-гэй горкомой бюро уялгалба.

ВКП(б)-гэй Заводской райкомой секретарь нүхэр Телешков болбол район соохи агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин ябаса тухай информаци 7 хоног бүхэндэ ВКП(б)-гэй горкомдо үгэжэ байхаар уялгалагдана.

Нэгэ агитпункт соо

Российска федераци ба социалистическэ Бурят-Монгол АССР-эй республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые эрхилхэ Улан-Удэ городой Городской районой 8-дахи һунгуулиин участогай дэргэдэ бии болгогдоһон агитпунктын байра соо тус участогай территори дээрэхи партийна эхин организацинуудай агитаторнууд декабриин 27-до участково комиссиин гишүүдтэй эгээн түрүүшынхеэ уулзаба. Эндэ 30 гаран агитаторнууд байлсаба.

Һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Шмаков болбол союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үедэ агитаторнуудай хэхэ зорилго тухай дэлгэрэнгы ба тодо һонор элидхэл хэбэ.

Тус агитпунктые даагша нүхэр Бобин гэгшэ агитпунктын саашадаа хэхэ хүдэлмэриин түсэбтэй агитаторнуудые болон һунгуулиин участково комиссиин гишүүдые танилсуулба.

Энэ зүблөөн дээрэ «Главтракторосбыт» ба «Заготживсырье» гэжэ эмхи зургаануудай дэргэдэхи партийна эхин организацинуудай секретарьнууд болбол агитаторнуудай һунгагшадайнгаа дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие хэр зэргээр ябуулжа байһан тухай богонихон элидхэлнүүдые хэжэ, тэндэ байлсагшадые өөһэдынгөө агитколлективүүдэй хүдэлмэритэй танилсуулба.

«Заготживсырьегой» партийна эхин организациин агитколлектив 13 агитаторнаа бүридэнэ. Тэдэнэрэй олонхинь коммунистнууд ба комсомолецууд болохо юм. Тиибэ ябашье, тус агитколлективэй зарим агитаторнууд өөһэдынгөө хүндэтэй ба харюусалгатай уялгануудые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Алексеевай агитаторнуудай хүдэлмэридэ шалгалта хиналта хэдэггүй байһан дээрэһээнь, зарим агитаторнууд, илангаяа Кировэй үйлсэдэ ажаһуудаг ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хэхээр томилогдоһон нүхэд Мыргеев болон бусад мүнөө хүртэр участок дээрээ гараагүй байшоо. Агитаторнууд нүхэд Доржиева, Боксер болон бусад оройдоо 3—4 хөөрэлдөө үнгэргөөд байна.

Тус агитколлективэй, мүн тэрэшэлэн «Главтракторосбыт» гэжэ учреждениин дэргэдэхи парторганизациин агитаторнууд болбол өөһэдынгөө хүдэлмэриие гансахан лэ Дүримүүдые ойлгуулгаар хизаарладаг байба. Уласхоорондын оршон байдал тухай. СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай асуудалнуудаар ямаршье хөөрэлдөө үнгэргөөгүй байхаһаа гадна, энэ асуудалые һайн мэдэхэгүй байшаба.

Зүблөөндэ хабаадалсагшад болбол союзна ба автономно республикануудай арадай ажахынуудые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулинуудтай, советскэ һунгуулиин системэтэй, уласхоорондын оршон байдал тухай асуудалнуудтай участогайнгаа һунгагшадые гүнзэгыгөөр танилсуулхын тулада даалгагдажа үгэһэн участогтаа үдэр бүри гаража байхые агитаторнуудта дурадхаба.

Мүн тэрэшэлэн РСФСР-эй ба БМАССР-эй үндэһэн хуулинууд болохо Конституцитай участогайнгаа ажалшадые һайнаар танилсуулха тушаа агитаторнууд гол анхаралаа табиха еһотой гэжэ зүблөөндэ байлсагшад агитаторнуудта дурадхаһан байха юм.

Агитпунктые даагша нүхэр Бобин болбол өөрынгөө үгэ соо агитаторнуудые эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхые уряалха зуураа агитпункт соо дежурство тогтоохо гурим тухай агитаторнуудта хэлэжэ үгэбэ.

Зүблөөндэ хабаадалсагшад болбол һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эрхилжэ, һунгуулиин үдэрые ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудаар угтаха тушаа гол анхаралаа табиһан байха юм.

Г. Бадмаев.

Санын эстафетэ

ВКП(б)-гэй ба ВЛКСМ-эй Иволгын аймагай комитедүүдэй үүсхэлээр союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудай үдэрэй хүндэлэлдэ 9 хүн составтай санын эстафетэ эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ эстафетын нэгэдэхи бүлэгые партиин айкомой инструктор нүхэр Гоголов, хоердохи бүлэгынь аймгүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Балтахинова хүтэлбэрилжэ ябана. Тус эстафетэ болбол мүнөө 8-дахи үдэрөө хүдэлмэрилжэ, аймагайнгаа бүхы колхозуудаар малай фермэнүүдтэ ябаһан байна.

Тус эстафетын составта хабаадалсаһан гишүүд болбол ажалшан арадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэнь агитаторнуудта инструктаж үгэхэһөө гадна, тэдэнэртэ хэрэгтэй ном дэбтэр, газетэ ба журналнуудые үгэһэн байха юм. Тэрээнһээ гадна, залуу һунгагшадай суглаануудые үнгэргөө. Колхозно клуб, улаан булан ба уншалгын байшангуудые гое һайханаар шэмэхэ хэрэгтэнь партийна ба комсомольско организацинуудта туһаламжа үзүүлнэ.

Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ һунгагшадай список зохеохо хэрэгтэнь ехэхэн туһаламжа хүргэһэн байна. Эстафетын гишүүдые эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд хүндэтэйгөөр угтана.

Эстафетэдэ хабаадалсагшадай дунда политическо-теоретическэ бэлэдхэлтэй хүнүүд оролсоо. Тиимэһээ тэдэнэр хадаа ажалшадай дунда политическэ темэтэй олон тоон й хөөрэлдөө үнгэргөө. Гансахан Оронгын кустда 670 хүнэй хабаадалгатайгаар «СССР-эй гражданинай эрхэ ба уялганууд» гэһэн темэтэй хөөрэлд өнүүдые үнгэргэбэ. Тэрэшэлэн агитколлективүүдэй агитаторнуудай семинарнуудые хаа-хаанагүй үнгэргэжэ тэдэнэртэ һунгуулиин кампанида бэлэдхэл хэхэ тухайнь тодорхой заабаринуудые үгэһэн байха юм.

ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Кокорин болбол комсомольско эхин организацинуудай суглаануудые үнгэргэжэ тэдэнэртэ РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые үнгэргэхэдэ комсомольско организацинуудай хабаадалсаха тухай ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тогтоол ойлгуулжа үгэһэн байна.

Эстафетын составай гишүүд болбол сельскэ интеллигенцитэй уласхоорондын оршон байдал тухай асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Засагай дээдэ [illegible] һунгалтануудые хэхэ үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байха юм.

М. МАДАЕВ,—ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

КЯХТЫНХИД ҺУНГАЛТАНУУДТА ЯМАРААР БЭЛЭДХЭЖЭ БАЙНАБ

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта Кяхтын аймагай партийна, советскэ ба комсомольско организацинууд бэлэдхэл хэжэ байна.

Аймагай партактивай суглаан, партийна эхин организацинуудай бүхы секретарьнуудай хабаадалгатайгаар һаяхан болоо. Тус суглаан дээрэ РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл хэхэ гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Мүн агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй ба партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай 4 үдэрэй семинар үнгэргэгдэһэн байна. Семинарта хабаадалсагшад хадаа РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдые шудалһан байха юм. Декабриин 1—10—11 үдэрнүүдтэ агитаторнуудай кустовой зүблөөн үнгэргэгдөө. Энэ зүблөөн дээрэ һунгуулиин хуули, Сталинска Конституци, һунгагшадай список зохеолго болон бусад хэдэн асуудалнуудые агитаторнуудта тодо һонороор заажа үгтэһэн байгаа.

Тэрээнһээ гадна аймагай партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол һунгуулиин үдэртэ бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэридэнь колхозуудай партийна эхин организацинуудта туһаламжа үзүүлхээр эльгээгдэһэн байна. Агитколлективүүдэй бүхы агитаторнууд хадаа тосхон болон колхозуудта ажаһуугшадые 10—10 айлаар хубаажа абаад, тэндэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Агитаторнуудай үдэр бүриин хүдэлмэридэ партийна организацинууд бодото туһаламжа үзүүлнэ. Хаана агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагданаб, тус партийна организациин секретариин элидхэл ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг болонхой.

Аймагай колхозуудта, сомсоведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Н. А. Миронов болбол хэдэн газарта семинар үнгэргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн агитпунктнууд һунгуулиин участок бүхэнэй дэргэдэ нээгдэбэ. Тэрэнэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа партиин айком гол анхаралаа табина.

Хүдөө тосхонууд ба городой һунгагшадта РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдые мүн союзна ба автономно республикануудай үндэһэн хуули — Конституцитай танилсуулха тухай партийна эхин организацинуудай секретарьнууд, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, агитационно пунктнуудые даагшад бүхы агитаторнуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэринүүдые ябуулжа байха юм. Газетэ, журнал болон ном дэбтэрээр колхозуудай клубууд, уншалгын байшангууд хангагдажа байна. Энэ хэрэгтэ аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй культурно-гэгээрэлэй таһаг сэхэ харюусаха гэжэ уялгалагдаа.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ түүхэтэ үдэртэ зорюулан арад ниитын дунда лекци болон элидхэл нууд үнгэргэгдэнэ.

ВКП(б)-гэй айкомой, аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһагай зүгһөө һунгуулиин бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ зорюулжа агитбригада колхозуудаар, ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар һаяар ябажа эхилхэнь. Һунгуулиин участогуудай дэргэдэ агитпунктнуудые бии болгоод тэрэниие даагшад ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ баталагдаба.

Союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ үдэрые ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө аймагай колхозуудаар, ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар хамаг бүхы хүдэлмэрөө графигай еһоор эмхидхэжэ, эндэ хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудаа миил дүүргэхын түлөө бэшэ, харин заатагүй холо үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысэгшэд олошоржо байна.

Гэхэтэй хамта, аймагай ажахын гол һалбари болохо малажал хадаа энэ жэлдэ гээлтэ хоролтогүйгөөр үбэлжэлгые үнгэргэжэ байна. Манай колхозуудай малшад хадаа урда урдынхиһаа нилээд һайнаар ажаллажа байна гээшэ. Тэдэнэр үшөө ехэ амжалтануудые түйлаха нэгэн хүсэлэнтэй байһаниинь тэмдэглэхэ хэрэгтэй болоно.

Малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан колхозууд олон бии. Жэшээлхэдэ, Усть-Киранай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад Елена Казакова, Евдокия Абдулина гэгшэд дунда зэргээр һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1150 литр һу һааһан байха юм. Усть-Кяхтын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой адуушан Иннокентий Павлов 27 гүнһөө 27 унага абаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр үсхэжэ байна. Иимэ жэшээнүүд олон. Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ, Ехэ-Нугын сомоной Сталинай, Зүбэгтын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Улаан Табангуут» ба бусад колхозууд малажалые хүгжөөхэ 1946 оной гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин колхознигуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе эмхидхэхэ гэһэн уряалые аймагай бүхы малшад дэмжэн абаад, социалистическэ уялгануудые абһан байгаа. Малшадай мүрысөөе үшөө эршэмтэйгээр ябуулха гээшэ коммунист бүхэнэй уялга мүн.

Мүрысөөндэ хабаадагшадай ажалай дүнгые үдэр бүри гаргаха, мүрысөөнэй дүн тухай ханын газетэнүүдтэ «дайшалхы хуудаһануудта», показателиин доскануудые дээрэ саг үргэлжэ харуулха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо, тон шухала, энээниие агитаторнууд али болохоор дэлгэрүүлхэ үүргэтэйбшуу.

Мүнөө аймагай партийна, советскэ ба комсомольско организацинууд болбол РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ эдибхитэйгээр оролсоод, һунгалтануудые хэхэ түүхэтэ үдэрые ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлажа угтахын түлөө бүхы эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэн, колхознигууд ба албахаагшадые социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулха үүргэтэй.

Б. ШАГДЫРОВ—ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь.

ВКП(б)-гэй Устав тухай хөөрэлдөөн

7. Партийна эхин организацинууд

ВКП(б)-гэй Устав соо хэлэгдэһэнэй еһоор, партийна эхин организаци болбол партиин үндэһэ һуури болоно. Тэрэнэй ажал-ябуулга хадаа сэгнэгдэшэгүй ехэ шухала удхашартай. Тэдэнэр хадаа партийна бэшэ хүнүүдэй дунда хүдэлмэрилжэ байхадаа, партиин хүтэлбэрилхы органуудтай хүдэлмэришэн, таряашан ниитые ба интеллигенциие холбожо байдаг гээшэ, энэ хадаа большевистскэ хүтэлбэриин илагдашагүй байһанай нэгэн шухала услови мүн болоно. Тиимэһээ парти болбол эхин организацинуудай ажал-ябуулгые һайжаруулха тухай иимэ ехэ анхаралаа табидаг байха юм.

Мүнөө үедэ ВКП(б) болбол кандидатска ба партийно-комсомольско бүлэгүүдые тоолонгүйгөөр 250 мянгаһаа үлүүтэй партийна эхин организацинуудтай байна.

Эхин организацинуудай байгуулалтань тэдэнэй тоо дээрэһээ дулдыдана. Жэшээнь, 100-һаа үлүү партиин членүүд ба кандидадуудтай байһан партийна эхин организаци дотор (райком, горком гү, али политотделэй баталамжаар) цех, таһаг гү, али участогуудай парторганизацинууд байгуулаглажа болохо юм. Цеховой парторганизацинууд бэ мүн тэрэшэлэн 100-һаа доошо партиин членүүд ба кандидадуудые нэгэдүүлжэ байһан партийна эхин организацинуудта бригада ба агрегадуудаар партийна бүлэгүүдые байгуулха болоно.

Тиин 500-һаа олон коммунистнүүдтэй байһан томо томо предприятинүүд ба албан газарнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК -гэй зүбшөөрэлгөөр партиин заводской комитедүүд байгуулагдаһа, тиихэдээ эдэ предприятинуудай цеховой парторганизацинууд эхин парторганизациин эрхэтэй байха юм.

Үдэр бүриин хүдэлмэриие ябуулхын тула һунгагдадаг эхин парторганизациин хүтэлбэрилхы органой бото составынь организациин хэмжээнһээ дулдыдаха байна гэбэл: 15-һаа доошо партиин членүүдтэй байһан парторганизацинуудта секретарь һунгаглана; 15-һаа үсөөн бэшэ членүүдтэй байһан парторганизацинуудта бюро һунгагдадаг юм.

Партиин членүүдые коллективнэ хүтэлбэриин байдалда түргэнөөр урмашуулхын ба хүмүүжүүлхын тула ашатай зохид условинуудые байгуулха зорилгоор ВКП(б)-гэй Устав болбол 15-һаа 100 хүртэр партиин членүүдтэй байһан цеховой парторганизацинуудта 3—5 хүнэй составтай бюро ба 100-һаа олон членүүдтэй байһан цеховой партийна организацинуудта 5—7 хүнэй составтай бюро һунгаха эрхэ цеховой партийна организацинуудта олгодог байна. Мүн лэ иимэ зорилготойгоор эдибхиие олошоруулха ба хүмүүжүүлхын тула эхин парторганизациин бюро гээшэ секретариин орлогшые һунгадаг байна.

ВКП(б)-гэй Устав соо хэлэгдэһэнэй еһоор, партийна эхин организациин зорилгонь иимэ байдаг юм:

а) партийна лозунгнууд ба шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар ниитэ зоной дунда ябуулха агитаци ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ... заводской хэблэл газетые хүтэлбэрилхэ;

б) шэнэ членүүдые партида абаха ба тэдэниие политическээр хүмүүжүүлхэ;

в) райкомой, горкомой гү, али политотделэй ябуулжа байгаа бүхы хүдэлмэридэнь туһаламжа үзүүлхэ;

г) үйлэдбэриин түсэбые дүүргэхын ... ажалай жаяг заршамые бүхэжүүлхэ ба социалистическэ мүрысөөн ... ударна габшагай ажалые хүгжөөхын тула предприятинууд, совхозууд, колхозууд ба бусад газарнуудаар ниитэ зониие гульдхаха;

д) предприятинууд, совхозууд, колхозуудта ажал хэрэгые эзэн бусаар хүтэлхэ ба задагай һалан байдалтай тэмсэхэ, хүдэлмэришэд, албахаагшад ба колхознигуудай культурна ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха тухай үдэр бүри оролдожо байха;

е) ... хоронойнгоо экономическа ба политическэ ажабайдалда эдибхитэйгээр хабаадалсаха.

Партийна эхин организаци бүхэн ... шье ажаллажа байгаа хадаа ... коммунистическэ парти ба ... кэ гүрэнэй интересүүдые, ... зоной интересүүдые херхоор ... лагша байха еһотой. Мүнөө ... өөрынгөө экономическа ба политическэ ажабайдалда эхин организаци эдэ шэнээн эдибхитэйгээр хабаадалсажа байһаниие сэгнэхэ хэмжээнь юу болоноб гэхэдэ, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө энэ участок дээрэ ябуулжа байһан тэмсэлэй үрэ дүнгүүд болоно гээшэ.

Эхин партийна организацинууд эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэхын тулада партийна жаяг заршам ба уставай еһоор коммунист бүхэндэ үгтэһэн бүхы уялгануудые партиин член ба кандидат бүхэнэй нарин нягтаар дүүргэхынь тула тэдэниие большевистскээр хүмүүжүүлхэ гэһэн ажал хүдэлмэреэ тон ехээр шухалашалдаг байна. Организациин эдибхитэй членүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ партиин доторой хүдэлмэриин гол удхань болоно. Энээнэй түлөө партийна эхин организациин секретарь ба бюро түбхын түрүүндэ харюусалгатай байдаг. Тэдэнэр хадаа партийна шиидхэбэринүүд болон Уставай эрилтэнүүдые коммунистнуудай хэрзэргэ дүүргэжэ байһаниие үдэр бүриин бодото ажал дээрэ шалгажа байхадаа партиин үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэдые һурган хүмүүжүүлнэ гээшэ. Манай агууехэ партиин нэгэ бишиихан хуби гээшэб гэжэ коммунист бүхэнэй хододоо мэдэжэ ба һанажа ябаха, тэрэнэй һанаан сэльхэлдэ агуухэ Ленинэй дурсэ шарай ба захяа заабаринуудые үргэлжэ хадагалжа ябаха өөрынгөө бүхы һанаа бодол ба ажал хэрэгээр Ленин—Сталинай партиин нэрэ хүндэ ба алдар солые дэмжэн халагалжа ябаха ябадалые түйлаха гээшэ—эхин организациин бүхы хүдэлмэриин зорилго болоно. Партиин член болбол «өөрынгөө дура хүсэлнүүдые партиин дура хүсэлтэй нэгэдүүлжэ, партитай сүг хамта ажаллаха» еһотой гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Большевистскэ партийность, үнэн сэхэ жаяг заршам гээшэ бодото ажал хүдэлмэри дээрэһээ хүмүүжүүлэгдэжэ гарадаг юм. «Бүлгэмэй членүүдэй олонхи хубинь, шадахаа зэргээр тэрэнэй бүхы членүүд партиин даалгабаряар энэ тэрэ багаханшье хүдэлмэри хэжэ байхынь, энэ хүдэлмэри тухайгаа өөрынгөө бүлгэмдэ элидхэл тоосоо үгэжэ ба хүдэлмэри дээрээ зохихо заабаринууд ба хүтэлбэриие абажа байхынь тула партийна доодо шатын хүдэлмэри зохеогдохо еһотой». («Партийна байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонууд тухай» XIII съездын резолюциһаа).

Партийна организаци дотор большевистскэ шүүмжэлэл хэхэ, бүхы коммунистнуудые парторганизациин хүдэлмэридэ элсүүлхэ ябадал халаа партиин эдибхитэй членүүдые һурган хүмүүжүүлхэ гол метод болоно. Уставай эридэг еһоор, парторганизациин бюрое һунгаха ба тэрэнэй элидхэл тоосоогоо хэжэ байха, партиин членүүдэй эрхэнь сахигдажа байхын хойноһоо хэлбэришэгүйгөөр хаража байха, нютаг дээрэхи асуудалнуудые партиин юрэнхы политикатай холбожо коммунистнуудай шиидхэжэ һурадаг партийна суглаануудые алгадгүй татажа байха гээшэ—эхин организациин дотоодын ажабайдалай эбдэршэгүй еһо гурим болоно.

Эхин организациин партиин доторой бүхы хүдэлмэри хадаа ажал хэрэгтэ эдибхи зоригтойгоор хандаха ябадалай үльгэр жэшээ харуулдаг ба ажахые һэргээн болхоолгын хүндэ бэрхэшээлнүүдые дабаха ба тэрэниие улам саашадань хүгжөөхэ ябадалда арад зониие зоригжуулан бодхоодог партийна бэшэ зоной тиимэ ударидагшад болгон коммунистнуудые түбхын түрүүндэ хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилготой гээшэ.

Гол түлэб хэлэхэдэ, эхин парторганизацинуудай ниитэ зорилгонуудынь иимэ байна. Гэбэшье, үйлэдбэриин шанартай эхин парторганизацинуудай, тэрэнэй тоодо фабрика, завод совхоз, колхоз ба МТС-үүдэй болон советскэ эмхи зургаануудай парторганизацинуудай хүдэлмэриин арга метод ба удхашанар дээрэнь тэдэнэй ажал-ябуулгын онсо илгааһаа гарадаг зарим нэгэн илгаанууд байха юм.

Үйлэдбэриин эхин парторганизаци болбол үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтын хойноһоо албан захиргаанай газартай хамта харюусадаг байна. Тэрэнэй хараһаар байтар предприятиин бүхы хүдэлмэри ябажа байдаг, тиимэһээ тэрэ хадаа үйлэдбэри дээрэ байһан дутуунуудай түлөө моральна харюусалга хүлеэхэ еһотой байһаниинь ойлгосотой.

Завод дээрэхи партийна организаци болбол партийна бэшэ хүнүүдые хүтэлбэрилжэ ба хойноһоонь дахуулжа шадахын тула, предприятиин дээрэхи хүдэлмэриин ябасын хойноһоо харюусахын тула тэрэ хадаа тэдэ хэрэгүүдые һайса мэдэхэ еһотой, тэрэ хадаа предприятиин байдал тухай шухала материалнуудтай танилсажа ба ажахын асуудалнуудые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тэрэ ажал хэрэгтэ өөрынгөө нүлөө үзүүлхэ аргатай байха еһотой гэжэ нүхэр Сталин һургана. Энэ заабари болбол Уставай 61-дэхи параграф соо элирхэйлэгдэһэн байна. Тэрэнэй еһоор, үйлэдбэри дээрэхи партийна эхин организаци администрациин ажал-ябуулгые шалган хинаха эрхэтэй байна. Предприятинуудай эхин парторганизацинууд болбол үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтын ябасые шалгаха, тэрэнэй тула ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй элидхэлнүүдые дуулаха, дутагдалнуудые зүрхэтэй зоригтойгоор элирүүлхэ ба тэдэниие усадхаха тухай өөһэдынгөө дурадхалнуудые оруулха гэһэн эрхээ дүүрэн хэрэглэхэ еһотой. Уставай еһоор үгтэһэн тэрэ шалгалта хэхэ эрхэ болбол үйлэдбэриин предприятинуудай эхин парторганизацинууд администрациин үгэжэ байһан захиралтануудынь абаад директорэй приказуудые болюулха гэһэн удхатай бэшэ. Зүбөөр табигдаһан хиналта хадаа үйлэдбэриин хүдэлмэри дээрэхи дутуу дунданууды элирүүлжэ ба тэдэниие заһахада туһалжа байхадаа большевистскэ хүтэлбэриие бүхэжүүлдэг, предприятиин хүтэлбэрилэгшын авторитет хүндые үргэдэг байна.

Хэрбээ партийна организаци ба коммунист бүхэн өөр өөрынгөө участок дээрэ парти ба правительствын заабаринууд ямараар дүүргэгдэжэ байнаб гээшые үдэр бүри шалгажа байгаа һаа, хэрбээ дутуу дунданууды усадхахын ба хүндэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гарахын түлөө тэмсэлдэ профсоюзна ба комсомольско организацинууд, партийна бэшэ эдибхитэнэй үргэн ниитэ түлөөлэгшэд—стахановецууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, рационализаторнууд изобретательнууд элсүүлэгдээд байгаа һаань, хиналта хэхэ гэһэн эрхэ үлэмжэ һайн үрэ дүнгүүдые үгэдэг байна.

Дутуу дунданууды усадхаха гэжэ гансал парторганизациин секретарь оролсоод, харин тиихэдэ партийна ниитэ зон хажуу таладань байгаа һаань, хиналта гээшэ ажахын хүдэлмэрилэгшэд аша туһа үгэжэ шадахагүй байна. Зарим секретарь ажахын асуудалнуудаар директорэй туһалагша болошоод, партийна хүдэлмэриие орхижорхихошье ябадалнууд үсөөн бэшэ гарадаг.

Колхозуудтахи партийна эхин организацинууд хүдөө ажахын талаар коммунистическэ партиин гарг аһан шиидхэбэринүүд ба политикын бэелүүлэгдэжэ байһанай хойноһоо харюусаха еһотой байна. Тэдэнэр өөрынгөө уялга ба арга нүүдэй талаар үйлэдбэриин түхэлтэй байһан ондоо эхин организацинуудһаа илгаатай бэшэ юм. Гэбэшье тэдэнэй ажал-ябуулгын эрхэ байдал дээрэ хэдэ-хэдэн илгаанууд бии байна. Тэдэ илгаанууд хадаа партийна хүтэлбэрилхы органуудай зүгһөө тэрэ хэрэгтэ тусхай анхарал табихыень уялгатжа байха юм. Колхозно партийна организацинууд ехэнхидээ үсөөн коммунистнуудтай байдаг. Хүдөөгэй районуудые абажа үзэхэдэ, олохон колхозууд ба албан газарнуудта эхин организацинууд үгы байха юм. Тиимэ дээрэһээ колхозно партийна организацинуудай хажуугаар территориальна эхин организацинууд хүдөө нютагуудта байгуулагдадаг байна. Тэдэнэр хадаа сельсоведтэ, кооперативта, һургуулида ба мүн тэрэшэлэн партийна организацигүй байһан колхозуудта хүдэлмэрилжэ байһан коммунистнуудые нэгэдхэдэг байна.

Таряашан зоной дунда коммунистическэ партиин идейнэ нүлөөе үргэдхэхын тула колхозуудтахи партийна эхин организацинууд хадаа Уставай бүхы эрилтэнүүдтэй зохилдуулан байгуулагдаха еһотой. Һүүлэй жэл хахадай турша соо советскэ армиһаа табигдаһан хэдэн олон коммунистнууд хүдөө нютагуудта бусажа ерээ. Тэдэнэй хүдэлжэ байһан колхозуудта партийна эхин организацинуудшье, партийна комсомольско болон кандидатска бүлэгүүдшье үгы байхадань, тэдэнэр территориальна партийна организацинуудта орохо ушартай болодог байна.

Колхозуудта партийна эхин организацинуудай үсөөн тоотой байһан дээрэһээ партийна бэшэ эдибхитэдэй хүдэлмэрилхэ гээшэ тусгаар ехэ удхатай болоно. Хэрбээ колхозно эхин организаци партийнабэшэ эдибхитэниие эмхидхэгүй хадань тэдэнэй ажал-ябуулга хадаа амжалтагүй байха болоно. Партийна эхин организаци болбол хүдөө ажалай артелиин Сталинска Уставые нягта наринаар дүүргэжэ байһан коммунистнуудай үльгэр жэшээгээр колхозно ниитые хүмүүжүүлжэ, партийнабэшэ колхознигууд ба хүдөөгэй интеллигенцитэй нягта холбоо барижа байгаа хадаа колхозуудые ажахын эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ, таряа тушаалгын түсэбүүдые ба гүрэнэй урдахи бусад уялгануудые дүүргэхэ талаар зорилгонуудые амжалтатай һайнаар дүүргэжэ шадаха байна.

Үргэн ниитын дунда өөрынгөө нүлөөе үргэдхэхын тула партийна эхин организацинууд хадаа хүдөөгэй комсомолецуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала анхаралаа табиха еһотой. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр коммунистическэ партиин туһалагшад байһан, залуушуулай хүтэлбэрилэгшэд байһан үүргэеэ үлэмжэ һайнаар дүүргэхэ зэргэтэй байха юм.

Центральна ба мүн нютагуудайшье гүрэнэй аппарадай албан газарнуудтахи партийна эхин организацинууд хадаа советскэ аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхаралаа табиха еһотой. Тэдэнэр хадаа албан газарнуудта үнэнхөөр советскэ еһо гурим сахигдажа байһанай түлөө харюусаха, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө албан хойрогоор ажалдаа хандаха ябадалые гаргахагүй, тэдэ ерэһэн хүнүүдтэ тон анхаралтайгаар хандаха ябадалай хойноһоо хаража байха уялгатай.

Советскэ албан газарай партийна эхин организаци хадаа «бүхы партиин ажабайдалаар амисхалжа байха, советскэ ба ажахын аппарадые һайжаруулха, улам бэхижүүлхэ ба арад зонтой дүтэ болгохын тула, тэрэниие үнэн сэхэ ба ажаллаа наринаар хандадаг болгохын тула туһалха» ябадалые түйлаха шухалтгэжэ нүхэр Сталин заагаһан байна (1926 оной мартын 15-да партиин ЦК-гэй Оргбюрогой заседани дээрэ хэлэһэн үгэһөө).

Советскэ албан газарнуудай дэргэдэхи партийна организацинууд хадаа үйлэдбэриин предприятинуудай дэргэдэхи партийна эхин организацинуудһаа илгаатай байна. Өөрынгөө ажалай онсо илгаатай байһан ушарһаа эдэнэр администрациин ажал-ябуулгын хойноһоо шалгалта хэхэ эрхэгүй байха юм. Советскэ албан газар хадаа хүтэлбэриин аппарат гээшэ—тэдэнэр хадаа өөртөө мэдэлтэй байһан фабриканууд, эмнэлгын газарнууд, һургуулинууд ба бусад газарнуудые хүтэлбэрилдэг байна. Центральна, областной ба районно албан газарнуудай хүдэлмэриин хойноһоо тус тус партийна органууд—ВКП(б)-гэй ЦК, партиин обкомууд горкомууд ба райкомууд шалгалта хэдэг байна. Жэшээлхэдэ, арадай гэгээрэлэй обастной таһагай гү, али бусад советскэ албан газарай дэргэдэхи партийна эхин организаци болбол тэрэ таһагта мэдэлтэй байһан һургуулинуудай хүдэлмэри тухай элидхэлнүүдые шагнажа, заабаринуудые сэхэ үгөө хадаа партиин обкомой уялгые өөртөө хуули бусаар абаһан ябадал болохо байна.

Партийна эхин организаци албан газартаа байһан дутуу дунданууды хараад лэ үнгэржэ, гансахан лэ культурна гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулаад болихо гэһэн удхатай бэшэ. Советскэ албан газарнуудай партийна организацинууд хадаа албан газарай хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай гомодохо, тэрэнэй аппарадай ба гүрэнэй зарим хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлэн тэмдэглэхэ ба өөрынгөө һанамжанууд болон материалнуудые хүтэлбэрилхы партийна органуудта ба албан газарнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээхэ уялгатай байна.

Элдэб түхэлэй партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгын эдэ бүхы илгаанууд хадаа олониитын дунда ябуулагдаха политическэ хүдэлмэридэ ондо ондоогоор хандаха ба ажахын хэрэгтэ партийна нүлөө үзүүлхэдээ элдэб олон арга ба методуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ ябадал эридэг байна. Теэд партийна эхин организаци хаанашье байгаа хадаа, ямаршье условидо ажаллажа байгаа хадаа бүхы коммунистнуудта уялгата еһоор хамаадаха байһан Ленинско—Сталинска партиин шууд политикые, тэрэнэй хүтэлбэрилхы органуудай шиидхэбэринүүдые сахиха ба сэхээр бэелүүлхэ, хүндэ бэрхэшээлнүүдые үсэд нэтэрүүгээр дабажа, өөрынгөө хойноһоо үргэн ниитэ ажалшадые дахуулжа ябаха ба Ленин—Сталинай агууехэ тугые тойруулан зоригжуулха ба жагсаахын хойноһоо ходо тэмсэжэ байха уялгатай.

Г. БРОВАРСКИЙ.
«Правдаһаа».

...ыжэлэл. Эхниинь, Б.М.Үнэнэй, 181,191,194,208,218,236-дахи номернуудта

һунгагша юу мэдэхэ ёһотойб

1947 оной февралиин 9 дэ, воскресеньедэ, РСФСР-эй ба Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтанууд болохоор тогтоогдоһон байна.

Союзна ба автономно республиканууд Верховно Соведүүдтэ һунгалтанууд болбол урдань үнгэрһэн СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтанууд ба мүн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ ерээдүйн һунгалтанууд мэтэ Сталинска Конституциин үндэһэн дээрэ ябуулагдажа байна. Тус Конституци болбол шоусаар голосовалха, бүгэдэниитын, адли тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхые баталан тогтооһон, дэлхэй дээрэ эгээн демократическа конституци мүн болоно, һунгуулиин энэ эрхэ хадаа социалистическэ гүрэнэй бүхы гражданинуудта өөрынгөө һунгуулиин эрхэнүүдые ажалшадай өөһэдынгөө ашаг туһада, советскэ бүхы арадай ашаг туһада хэрэглэхэ ябадалые дүүрэнээр хангана. Ушарынь хадаа Ленинэй һургаһан еһоор:«...Бүхы гүрэнэй засагай, бүхы гүрэнэй аппарадай саг үргэлжын ба гансахан үндэһэ һуури болбол...», советскэ гүрэнэй политическэ үндэһэ һуури болбол үргэн олон ажалшан арадые гүрэнөө хүтэлхэ хэрэгтэ хандуулаха ябадал хангадаг эрхэ мүн ба эгээн ниитэ шанартай эгээн революционно, эгээн арад олоной бүгэдэниитын засагай органууд болохо Соведүүд мүн байна. Иимэдэ, советскэ журам байгуулалта болбол арад зоной этигэл найдабарита дүүрэн засагай эрхые хангана.

Советскэ һунгуулиин Хуули болбол эгээн үргэн һунгуулиин эрхые хангаха тээшэ гансахан зорюулагдаһан бэшэ, мүн бүхы арадай зүгһөө Соведүүдтэ һунгалтануудта, тусхайлан хэлэбэл, РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха ба БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудта өөрынгөө һанал зоригые үнэнээр харуулжа шадаха бодото материальна баримтануудые хангаха тээшэ зорюулагдаһан байна

Һунгагшадай зүгһөө өөрынгөө эрхэнүүдые бэелүүлхэ эгээн түрүүшын эрхэ нүхэсэл гэбэл, һунгагша бүхэн хадаа һунгуулиин Хуулиин гол дүримүүдые мэдэдэг байха ябадал мүн болоно.

АСУУДАЛ: һунгуулиин Хуули гэжэ юуб?

ХАРЮУ: һунгуулиин Хуули гэжэ СССР-эй гү, али Союзна республикануудай Верховно Соведүүдтэ ба ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай «Дүримые» нэрлэнэ. Һунгуулиин Хуули дотор Верховно гү, али нютагай Соведэй депутадуудые һунгаха ябадалые эмхидхэхэ ба үнгэрөөхэ журамые заабари мэтээр тодорхойлон хэлэдэг байха юм.

АСУУДАЛ: һунгуулиин системын гол принципүүд юун гээшэб?

ХАРЮУ: Сталинска Конституциин еһоор, Верховно ба нютагай Соведүүдтэ һунгаха советскэ һунгуулиин системын гол принципүүд хадаа нюуса еһоор голосовалагдажа һунгагшадаар хэгдэхэ, бүгэдэниитын, адли тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхэ мүн болоно.

АСУУДАЛ: Бүгэдэниитын һунгуулиин эрхэ гэжэ юуб?

ХАРЮУ: энэ хадаа «...ухаа муутай хүнүүд ба һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүдһээ бусад..., 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд болбол расын ба национальна илгаа, эрэгтэй ба эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна уг гарабал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгые хамаархангүйгөөр Верховно Соведэй депутадуудые һунгаха ябадалда хабаадалсаха эрхэтэй» (РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай «Дүримэй» 2-дохи статья).

АСУУДАЛ: Сэхэ һунгуулиин эрхэ гэжэ юуб?

ХАРЮУ: 1936 ондо СССР-эй Соведүүдэй VIII Онсо эрхэтэ съездээр баталагдан абтаһан Сталинска Конституци болбол сэхэ һунгуулиин эрхые, тайлбарилан хэлэбэл, Соведүүдые һунгахадаа дээдэ шатын Соведэй депутадуудые һунгахын түлөө тусхай түлөөлэгшэдые һунгажа, тэрээнээр дамжуулха бэшэ, харин һунгагша хадаа өөрынгөө депутадые сэб сэхэ өөрөө һунгадаг иимэ журамые тогтооһон байна. Мүнөө үедэ һунгагша бүхэн СССР-эй Верховно Соведһээ эхилээд хүдөө тосхоной (сомоной) Совет хүртэр, ямар соведтэ, хэн депутадые һунгахаяа өөрөө мэдэжэ байдаг байна. Энэ журам хадаа һунгагша ба тэдэнэй һунгагшад хоерой хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлжэ, һунгагшадай зүгһөө депутадайнгаа ажал-ябуулгые хинамжалан харахын бүхы эрхэ нүхэсэлнүүдые бии болгодог ба депутадай зүгһөө өөрынгөө һунгагшадай урда үлэмжэ ехэ харюусалгатай байха ябадалые хангана.

В. КРЫЛОВ, юстициин ахалагша советник.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха.)

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Үүлтэртэ малда эзэн бусаар хандана

«Социализм колхозой үүлтэртэ малай ферм» Сэлэнгын аймаг соохи томо фермэнүүдэй нэгэниинь юм. Тиигэбэшье, тус фермын хүдэлмэришэд үүлтэртэ малые улам олошоруулан тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө хүсэд оролдодоггүй байна. Ушарынь хадаа энэ фермэ үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэһэн дээрэһээ үхэр малаа үбэлэй түрүүшын һарануудһаа эхилээд тураажа, хороожо байха юм.

Колхозой правлени болбол үүлтэртэ малай хойноһоо онсо һайн харууһа хангаха байһан аад, аяар мүнөө хүртэр фермын хүдэлмэрилэгшэдые хүсэлдүүлээдүй байһаар. Гадна, колхозой хүтэлбэрилэгшэд фермэ дээгүүр ябажа, үүлтэртэ малай ямаршье байдалда байһыень шалгадаггүй байха юм.

Үбһэ тэжээлээр дутамагшье һаа бэлшэриие зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй. Гадна, үбһэнэй орондо хэрэглэгдэхэ һолоомо, михинцэ болон концентрат мэтын тэжээлые энэ фермынхид хэрэглэдэггүй байна.

Үүлтэртэ малые тон харюусалгагүйгөөр харууһалжа байһанай эсэстэ һүүлэй үедэ эндэ гурбан толгой үхэр хороһон, хэдэн олон бяруу хашарагууд ехээр тураһан байха юм.

Фермын хүдэлмэрилэгшэд зоотехническэ заабариие сахинагүй. Малайнь байра байдал хүсэд заһабаригдажа, урин дулаан ба һаруул болгогдоогүй байһаар.

Ашаг шэмэ ехээр үгэдэг үүлтэртэ малые олошоруулха гэһэн ябадалда һаад түбэг ушаруулжа байха гээшэ гэмтэ хэрэг мүн. «Социализм» колхозой правлени энэ фермын хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын түлөө, тэндэ архим колхознигуудые шэлэн эльгээхэ, зоотехническэ заабариие нарин нягтаар сахиха, адуулга харууһалгые энэ гэһээр һайжаруулха эдэ бүхы хэмжээнүүдые дары абаха уялгатай.

Б. Цоктоев.

Колхозой хожомдоһон шалтагаан юун бэ

Закаменай аймагай Хамниин сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз ажалай жаяг заршамые шангаар сахидаггүй дээрэһээ эндэхи олохон колхознигууд артелиин ажал хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа болишоо. Тэрээнһээ боложо тус колхозой ажахын зарим һалбаринууд ехэхэн дутуунуудтай байха юм. Жэшээлхэдэ, үбһэхуряалгын үедэ бүхы хүсөө эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээнь элдэб организацинууд ба энэ тэрэ хүнүүд колхозой сабшалан дээрэһээ 575 центнер үбһэ хуряаһан байна.

Үнгэрэгшэ хабарай үедэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые таһалдуулжа, тарилгада муугаар бэлэдхэһэнэй эсэстэ 700 гаран гектарһаа дунда зэргээр гектар бүриинь 2,30 центнер ургаса хуряаһан байха юм. Мүнөөшье жэлдэ эдэ алдуунуудаа дахяад дабтажа, 1947 оной тарилгада бэлэдхэлые таһалдуулха тухандань хүргэжэ байна. Үрһэ хааха түсэбөө арай гэжэ 49 процент дүүргэһэн ба поли дээрэ саһа тогтоохо, наг шэбхэ шэрэхэ, машина зэмсэгүүдые заһабарилха мэтын шухала хүдэлмэринүүдтэ хүсэд шиидэжэ ороодүй байһаар.

1946 ондо гүрэндэ уялгатаар тушааха, мяха тоһоео мүнөө хүртэр дүүргээдүй байха юм.

Иимэ ехэ дутуунуудтай байбашье, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд колхознигуудай жаяг заршамые шангаар сахижа, артельнэ ажахынгаа гээгдэлнүүдые усадхаха тушаа энэ гэхэ хэмжээ абанагүй.

Н. Бочкин.

МАНАЙ СЕЛЬКОРНУУД БЭШЭНЭ

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын зорилгоор, Зэдын малшадай семинар Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үнгэргэгдэбэ. Семинарта 50 хүн хабаадаласа. Эндэ малай үбэлжэлгые архимэр үнгэргэхын тула, бэлшээрине зүбөөр хэрэглэхэ, үбhэ тэжээлээ арбилха, малай харуулалгые hайжаруулха, гарahан түлүүдые гарзагүйгөөр түлжүүлхэ ба малшадай дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай асуудалнуудтай семинарта хабаадалсагшад танилсабад.

Тракторист Дашинимаевай жэшээтэ ажал

Иволгын МТС-ай тракторна бригадын бригадир Улзыта Дашинимаев болбол федерациин ба республикын Верховно Советүүдтэ hунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ бүхы члендүүдээ оробо.

Мүрысөөндэ орол оhоп түс бригадын члендүүд шалгабаритайга рабажалжа 3 трактор зүгаабарилжа байhан аад, хоерынь заhабарилжа дүүргөөд, январиин 15 хүртэр үшөө нэгэ трактор эрүүл hайшанаргатагаар заhабарилжа дүүргэхэ гэжэ уялга абаад эршэмтэйгэр хүдэлмэрилжэ байна юм.

Нухэр Дашинимаев болбол тракторнуудай дунда агитационно-олигуул мэдэр хүдэлэлтэдэ үргэнөөр ябуулна.

М. Мадаев.

Һаамхай үнеэн бүриhөө 720 литр hү

Үшөө хабар байхада Гайк лэ Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Бильтуева гэгшэ hаамхай үнеэн бүриhөө 720 литр hү hаахаб гэhэн уялга абаhан байна. Бильтуева болбол өөрынгөө уялгаhаа ... дэ хүреэ ... hаамхай үнеэн бүриhөө 720 литр hү hааба.

... Бильтуева үнеэ айнгаа ... ульгэ, үhаалгые зоотехническэ заабариин ёhоор эмхитхэжэ, малайнгаа харуулые hайжаруулhан бэйха юм.

Мүнөө, Бильтуева гэгшэ малайнгаа үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэжэ, гадаhан хүсэ шадалые зүбхэ ... бүхы түлүүдээ бүрин бүтэнөөр олдо(р)уулха гэhэн уялга абаа.

А. Тарский.

Колхозой зөөрие үригшэ зэмээ амсаба

Баргажанай аймагай колх... Кировай нэрэмжэтэ колхоз ... колхозой продукциные ... ажалтанууд ... Ра... тэжэ, партиhаа гаргагдаа.

Мүнөө түс аймагай колхознууд ... «Колхознуудта хүдөө ажахы артелиин Устав» ... Устэвые эбдэлэн ... партиин ба правительствын ... тухай тогтоолые бодотоор бэелүүлэн ... колхозной ... ажалшадай ... үгтэнэ. Колхознуудай ... хүндэтэ ... ажалчидай ... гарган ... зэмэгүүд ко хозяйства гадар ... үгтэнэ ... hөөр болгожо, ажалай ... зүбөөр ... тухай ... комиссионуудай хүдэлмэри ... байhалаа.

Г.Бадмаев.

Хэлэсhэнинь хооhон үгөөр дүүрэнэ

Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (Зэдэ) тарилгада бэлэдхэлые тааладуулха туханьдань хүргэжэ байна. Колхозой правлени тарилгада бэлэдхэлые түргэдхэхэ тушаа хэдэн удаа хэлсэжэ, шухала хэмжээнүүдые хараалhаншье hаа, тэрээнээ бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэнгүй, харин хооhон саарhан дээрэ үлөөнэ. Тэрэнэй эсэстэ эндэ хид машина зэмсэгүүдэй заhабарилгые үшөө эхилээдүй, агротехническэ хэмжээнүүдые үнгэргэхэ талаар юушье хээгүй байха юм.

Аяар мүнөө хүргэр тарилгада бэлэдхэлэй эгээл шухала хүдэлмэринүүдые эхилээдүй байха гээшэ үн дэр ургаса хүряалгые хабажа байhан ябадал мүн.

Л. Раднаев.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЭ

Ондатрова ажахын хүгжэлтэ

Баргажанай ондатрова ажахын гол ажалынь хадаа ондатрнуудые үсхэбэриилхэ ба тэрээниие түсэбэй ёhоор барижа гүрэндэ тушаалга юм. Түс ажахы болбол үлгэрэй тэгабан жэлэй турша 79741 ондатр бариhан байгаа hэн, мүнөө жэлдэ тансахэн 11 hарын хугасаада 81284 ондатр бариба. Баргажанай ондатрова ажахы болбол 1946 оноой сентябрь hарын дүнгөөр Союз соогоо 1-дэхи hүури эзэлhэн ба ондатр барилгын талаар 2-дохи hүүрида гарahан байна. Энэ ажахын түлэ түсэбжэхын хүдэлмэришэд үнэгэ бэлдэгүүдэр шагнагдаhан байха юм.

Мүнөө, ондатрова ажахы ан-ууш хармы, hэлэпо, үнэгэ, ... ба мэhэн ... оруулжа ...

„Бргузинская Правда"

Холын Ягдык электриин галаар гэрэлгүүлэгдэбэ

Ягдык нэгтэй колхознуудай ГЭС-эй ашаглалда оруулжа, 6 хын айл эрэл ... гэрэлгүүлбэ. Түс ТЭС 25 мориной хүсэтэй байха юм. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахы артелиин центрэй үйлсэнүүдтэ, колхозникуудай байрануудта, больницадэ, амбулаторидэ, пурсугэли, сельпо, сельсоветүүддэ гэрэлдэ ... гэрэл ...

ТЭС-эй хүсээр моду хюрөөдэжэ, тээрмэ ба 6 сад хүдэлмэрилнэ. Мүн колхозой үхэрэй фермэнүүдые электричествотэй болгохо хүтэлэр хэгдэжэ байна.

„Курумканский колхозник"

350 хэрмэ бариба

Анчушка Доржиев Очиров гэгшэ мүнөө жэл ... агнуурине эхилэнгээр захаалан байна. Хэр ... ба агнагшан түлэг ... 350 хэрмэ барба. Энэ хүдэл ... ютэ ... hүүлэй ... уялга ... олдо болоно.

„Курумканский колхозник"

Һурагшад колхозуудта туhална

Колхозуудаа 1947 оноой хабарай тарилгада бэлэдхэлдэ туhаламжа олгон Чесанын 7 жэлэй hургуулиин пионернүүд ... тогтоохо 32 хаалта хэжэ дүүргэбэ. Мүн хахад центнер үнэhэ суглуулжа ...

Р. Цыбиков.

Моридой шэнэ байра

Закаменай аймагай Цакирай сомоной «Улаан Батор» колхозой члендүүдэй хамтын суглаан болбол моридой шэнэ байра бариха гэжэ шиидхэбэри гаргаhан байна. Энэ байрань богонихон сагай хугасаа соо тон түргэнөөр баригдажа дүүргэбэ. Түс байра хадаа 25 моридой багтаасатай байна.

В. Будаев

Польшын Гадаада Хэрэгүүдэй Министерствын хэблэлэй департаментын директор орэй мэдүүлгэ

ВАРШАВА, декабриин 23. (ТАСС) Гадаада хэрэгүүдэй министерствын дэргэдэ болоhон пресс-конференци дээрэ хэблэлэй департаментын директор Грош гэгшэ польско правительстве болбол Германтай баталха эб найрамдалай догов рто Варшавада гар табиhые дурадхажа, эрэлдүүн Амгалан тайбанай Конференцидэ хандажаар шиидхэбэри гэжэ корреспондентнүүдтэ мэдээсэбэ. Энэ ушар хадаа эрэлдүүн үетэн тэхэхэн моральна ба политическэ удхашанартай байха байна гэжэ польско правительство болоно.

Дайн болбол польско территори дээрэ эхилhэн ба мүн эндэ дүүрэhэн байна, үшөөрынь хадаа эгээ hүүлшын бүү hэрэглэнгүүд Хельскэ хахад арал дээрэ зэдэлжэ, андахан гарнизон майн 11-дэ, тайлбарилан хэлэбэл, дайнай хүүлшэн дүүрэhэнэй хоер үдэр hүүлдэ бээз туушаhан байха юм. Варшавын найрамдалай договор бэлдэхэ эхиндэлгэ эхилхэдэ ... Грош ... Ушар иимэ тээрэтэй польско правительство болбол эб найрамдалай договорто гар табилгын асаса hүүлшын шата хэдэн hэпэр н ... hэн Варшава дээрэ үнгэрхэ ёhотой гэжэ тооло ...

Корреспондентнүүдэй асуудалда харюусалаа, Амгалан тайбанай конференци хүдэлэри түхай ... ба тэрэ ... гэжэ Грош тайлбарилба.

Французска республикын соведэй түрүүлэгшые hунгаhан hунгалтанууд

ПАРИЖ, декабриин 27. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, республикын Советдэ болохо голосованиин гурбадахи турай урда социалистическэ группа болбол республикын Соведэй түрүүлэгшын тушаалда дэбжүүлhэн өөрынгөө кандидадые болюулжа, коммунистическэ кандидат Жорж Марран гэгшын түлөө голосовалха гэжэ шиидхэбэ. Зүүнэй республиканецуулай нэгэдэлэй группа хадаа мүн Франс өөрынгөө кандидадые болюулжа, өөрынгөө члендүүдэй өөрынгөө дураар hунгаха сулөө эрхэ олгобо. Иимэдэ хоер кандидат үлэhэн байна гэбэл МРП-гэй член Шампетье де Риб ба коммунист Марран болоно. Зүгаар Шампетье де Риб гэгшэ 124 голос абажа hунгагдаба. Марран хадаа 119 голос абаhан байна.

Иранда демократическэ организацинуудые хашана

ТЕГЕРАН, декабриин 25 (ТАСС) «Эттелаат» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор декабриин 22-то шажангай общественнүүдай члендүүд арадай партиин комитедтэ, залуушуудай союзай комитедтэ ба профсоюзна комитедтэ Мешхеледэ добтолго хэжэ гэнэ. Тэдэнэр эдэ организацинуудай байрануудые шулуугаар шэдэжэ, хадаатай байhан гаршагуудые хоблолжо хаяба. Арадай партиин газетэнүүдые худалдажа байhан магазин тэрэшэлэн хяа сохигдоо.

«Джехани пак» газетын мэдээсэлээр арадай партиин комитедэй, профсоюзуудай ба эхэнэрнүүдэй организацинуудай байрануд Арокада (Султанабеде) хяа сохигдон шатаагдаба.

Хитадай национальна суглаан а

НАНКИН, декабриин 26. (ТАСС) Үдэрэлдэр өөрынгөө түгэсхэлэй заседаниин дээрэ «национальна суглаан» конституцине абаа. Абаhан проектэдурын гурнмай ёhоор хадаа конституци болбол шэнэ жэлэй үдээ соонособогдоно. 1947 оноой декабриин 25-да хүсэндээ оруулагдаха байна.

Конституцини сонособогдоhоной hүүлээр национальна суглаан болбол конституцитэй тааралдахагүй хуулинуудые ба указуудые шэнэшэлэн хараха гү, али болюулха ёhотой. Тэрэшэлэн национальна суглаанай делегадуудые, законодательно бүүргэлтын хуулинуудай түрүүлэгшэнэрые, түрүүлэгшын орлогшые ба члендүүдые hунгаха ба hөөргэн дуудажа гаргаха тухай хуулинууд 3 hарын турша соо хүсэндөө оруулагдаха ёhотой гэжэ процедурын гурмаар хараашалагдана.

ЛОНДОН, декабриин 25. (ТАСС). Рейтер агентствын нанкинска корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор гүрэнэй чиновнигуудые национальна суглаанда делегадуудаар hунгаха эрхэ тушаа конституциин статьые голосованида табихые эрихэн национальна суглаанай нэгэ делегаци ... конституцине баталха үедэ Чан Кайшин хоер удаа хоригможолбо. Энэ делегат болбол ондоо зарим делегадуудаар дэмжэгдэжэ, «хоёрог ябадалые зайлуулан хая гты!» гэжэ байгаар хашхарба.

Компартиин мэдүүлhэн мэдүүлгээр хадаа хуули бусаар зарлагдаhан национальна суглаанда хитадай компарти бойкот сонсохобо. Хитадай компарти конституцине мэдэрхые арсаад, конституцине болюулжа тэрэниие хуули буса гэжэ сонсоохо тухай эрилтые Гоминдановска правительствотай хэлсээ абуулгы бэрээхэ үндэh hүури болгон табина.

БРИТАНИИН ИМПЕРСКЭ ГЕНЕРАЛЬНА ШТАБАЙ НАЧАЛЬНИК ФЕЛЬДМАРШАЛ МОНТГОМЕРИИН МОСКВАДА ЕРЭХЭЕЭ БАЙhАН ТУХАЙ

Генералиссимус И. В. Сталин болбол фельдмаршал Монтгомерине ерээдүй нэгэн сагта Москвада ерэхые Потсдамска конференци дээрэ байхадаа урилаа байгаа.

Октябриин 14-дэ Лондондохи советскэ сэрэгэй атташе хадаа советскэ генеральна штабай начальник маршал Василевскиин зүгhөө фельдмаршал Монтгомеридэ 1946 оной эсэстэ гү, али 1947 оной эхиндэ Москвада ерэхын урялал дамжуулhан байна.

Советскэ армиин сэрэгэй ажабайдалтай танилсахые тон ехээр хүсэжэ байгаа фельдмаршал Монтгомери болбол уряал хүлеэжэ, шэнэ жэлэй эхиндэ Москвада ерэхээр найдажа байна.

Вьетнамда болоhон событинууд тушаа

БРАЗЗАВИЛЬ, декабриин 2... (ТАСС) Браззавильскэ радиогой мэдээсэhэн ёhоор, Индо-Хитадтахи французска сэрэгүүдэй верховно командованиин штаб ... ... Вьетнамскэ ... Ханойдо ... Тонкиной ... французска ... сэрэгүүд ... эрэгэй ... hэн ... Мерние ... хоёо Хитадай ... французскэ ... ба ...

Франциин далайн саядахи ... эзэлгээнүүдэй ... Маришес-Мута гэгшэ Индо-Хитадта ... Браззавильска ... мэдээсэбэ.

ПАРИЖ, декабриин 26 (ТАСС) Франс Пресс агентствын ... hэн ёhоор, ... 27-дохи 6 ... 35 дахи ... ...

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

★

А. ШАТИЛОВ.

★ ★

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн hаяхан дүүрэhэн нэгэдэхи сессиин хүдэлмэридэ бүхэ дэлхэйн хэблэл мүнөө үедэ гол анхарала табижа байна.

Хэблэл болбол юрэнхы дээрэ түс сессиин хүдэлмэриин үрэдүүдые hайнаар сэгнэжэ, буу зэбсэгые бүрэдэнхиие дээрэ хорооhо тухай асуудалай талаар абаhан шиидхэбэри өдөө үргэлгэдэнэ тэмдэглэнэ.

«Экономист» гэжэ английскэ журнал болбол энээниие «Ассамблейн хүдэлмэри соохи этигэл найдабари түрүүлжэ эгээн hайн зүйл мүн гээшэ» гэжэ тоолоно. «Хэрэг ушар хадаа резолюциине шэгэн дуугаар тогтоон абаhан дээрэнь ганса бэшэ, харин түс асуудал уридшалан хараалагдаагүй байдалшье ,хэлэгдэхэ асуудалнуудай гол шухала зүйлынь мүн болоhон дээрэ байна, энээн дэ ...hээ түс Ассамблей болбол өөрынгөө түскай а п литическэ нюуртай болобо гэжэ тобшолходо болоно».

«Энэ сессиин хүдэлмэриhөө хүлээгдээгүй байhан ехэ үрэнүүд гарaa гээшэ,—гэжэ английскэ радиокомендатор Уикхэм Стид гэгшэ мэдүүлнэ.— Буу зэбсэг хуряаха асуудал болбол түс Ассамблейн анха түрүүн хэлсэхэээр хараалhан зүйлнүүд соо табигдаагүй байгаа юм. Харин мүнөө болохоhоо энэ Ассамблей хадаа дэлхэйн ... эжэбайдалай байдал болобо гэжэ hанамаар болоод байна. Национальна буу зэбсэгүүдые хорооhо арга-болохониудые сэргээнэ тэхээдэ, бидэнэр хэдышье ехэ болгоомжотой байбашье Ассамблейн тогтоолой принципиальна удхашанарые дүтүүгаар сэгнэжэ ша дахагүй ба эдэ тогтоолнуудые түхын ушарал гээшэ гэжэ хараха сhогүй байнабди».

Тэрэнтэй хамта, «Молотовой дурадхалай үндэhэн дээрэ зэбсэг хуряалгын асуудалай талаар гарahан буляалдаата хөөрэлдөөнүүд ба эдэ буляалдаануудай үрэнүүд хадаа зэбсэг хуряалга тушаа абтаhан тогтоолые хүндэ хүшэр зам дээрэ туйлагдаhан түрүүшын лэ алхам гээшэ гэжэ хэлэhэн Молотовой үгэнүүдые дүүрэнээр батална»—гэжэ Стид тэмдэглэнэ.

Мүн олонхи американска газетэнүүд түс сессиин дүнгүүдые hайнаар сэгнэжэ байха юм. «Ерэхэ дүйдэ үшөө олон бэрхэшээлнүүд ушарха байна, гэбэшье түс сессиин гарahан үрэнүүд болбол амгалан тайбан байдалые тогтоохо гэhэн агуухэ зорилгые туйлахын түлөө оролдолгын hайн шэнэ hайн hалан зориг бэхижүүлхын оролдолгые улам шангадхаха ёhотой байна»— гэжэ «Крисчен Сайенс Монитор» гэhэн газетэ бэшэнэ. «Түс сессиин hүүлдэ үрэ эхтэй уласхоорондын организацине байгуулха аргагүй гэжэ hанадаг хүнүүдэй тоо үсөн болохо байна»—гэжэ нью-йоркско «Сан» бэшэнэ.

Тиигэбэшье зарим асуудалнуудай талаар амгалан тайбан ба аюулгүй байдалай ашаг туhада таарамжагүй эхэтэй тогтоолнууд энэ сессиин дээрэ абтажа шадагдаагүй байhан тушаа галдан хэблэлтэ олон тооно шүүмжэлэлэн ба жагаалгануд гарaha байна юм. Эдэнэй өөрын зэхиргаагүй территоринуудай харгалзалга тухан асуудалнууд ба нютагhаа тэрьедэhэн ба гаргаhан хүнүүд тухай асуудалнуудта хабаатай байна. Мүн зарим шэнжэлэлгэшэд хадаа фашистска Испани тушаа абтаhан тогтоолые урэ багатай гэжэ зүбөөр тоолодог байна.

Мүн эб найрамдал ба уласхоорондын хани барисаанай хэрэгэй дайсад болбол сессиин гаргаhан үрэнүүдые буляажа шадаагүй байна гэжэ тэрэ урэнүүдые ... хэрэгтэй, зүгөөр ханн барисаанай үзэл hанаалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhатай сохом тэдэ тогтоолнууд тэдэнэй уур сухалые иланхгаа ехээр хүргэнэ.

Жэшээлхэдэ, Херстын хэблэл ба США-гай бусад реакционно газетэнүүд, Ассамблейдэ эсэргүү эхэhэн кампани ябуулжа эхилhэн байна. Уласхоорондын хани барисаанай политикэдэ эсэргүү байдаг «Чикаго Трибюн» гэжэ газетэ болбол Ассамблейн амжалтануудые «тон бүрүү ба өөhэдэгүй» гэжэ баталан бэшэhэн байха юм. Нэгэдэмэл нацануудай организаци болбол «уласхоорондын айн hүрдэлгэ ба hэжээгүүдые залаа ... хэрэгтэй» гэжэ уралдаха зэбсэг мүн гээшэ гэжэ түс газетэ мэдүүлнэ. «Нью Йорк Джорнал Энд Америкен» ба «Дейли Миррор» гэhэн херстовскэ газетэнүүд болбол атомна зэбсэгэй талаар США-гай онсо эрхые саашадань үлөөхэ ёhотой гэжэ турадхана.

Агуухэ державанууддай хоорондохи хэлшлээ хоолбонуй хурсаахые hайшаан хүлеэжэ байдаг Ялгин мэтын түрэнхэ шэнжэлэгшэд улсадаhан али бүхы фактнуудые хараад галзуурхжа ородог байха юм. Энэ сессиин тон гансахэн амжалта хадаа тэрээндэ хабаадалсагшад хоорондоо ехээр арсалдаагүйгөөр тарhаниинь мүн гээшэ гэжэ харгад, союзнигуудай хоорондохи «өөе бэедээ этигээгүй ябадалай сэоргүй нүхэн энэ гээшэ» гэжэ Ялгин бэшэhээр зандаа байна. Баhа нэгэн түрэцкэ шэнжэлэгшэ Зияд Эбюзия гэгшэ тэрээнэй айхабтараар hайшаадаг франкиско Испанида эсэргүү тогтоолые түс сесси дээрэ баталан абаhан тушаа ехэл дураа гүтаhан байна.

Уласхоорондын хани барисаанай, амгалан тайбан байдалай ба демократиин дайсадай зүгhөө энэ сессиин гаргаhан үрэнүүдтэ дурагүй байhан ушар хадаа СССР-эй делегациин эдибхитэй хабаадалгын ашаар Нэгэдэмэл нацануудай организаци болбол үрэ ехэтэй ажал ехээхэ эрилтэ шэнэ зам дээрэ оробоhониие гэршэлнэ.

* * *

Египет болбол өөрынгөө бодото бэеэ даанги байдалые хангахын түлөө, английскэ сэрэгүүдые өөрынгөө газарhаа гаргахын түлөө 1936 ондо Англитай баталhан договороо шэнээр хараха гэжэ бүхэли 10 hара соо Англитай ямаршье үрэгүй хэлсээ хэдэ байhан юм. Эдэ хэлсээнүүдынь, түс хэлсээнэй эхилhэн сагайхида ороходоо мүнөө үедэ бүр ехээр мухардаад байна. Энэ хэлсээнүүдэй ябадалые хаража байhан египтяниин доктор Мандур гэгшэ «Саут Аль Умма» гэжэ газетэдэ hаяхан дүүрэн үндэhэтэйгээр иигэжэ бэшэhэн байна: «Хэлсээ эхэхэ Англитай договор баталхабди гэжэ найдадаг египтяниин нэгэшье угы гэжэ би бата hанаат болоод байнаб. Англичанинуудтай хэhэн ямаршье договор гү, али хэлсээн хадаа манйие ямаршье hайн юумэндэ асархагүй байна гэжэ бидэнэр бата мэдэдэг болоод байнабди. Тэдэ яахадаа англичанинуудай түлөө ходо зобожо байха ёhотой болоhоноо бидэнэр мэдэнэгэйбди».

Египетскэ хэблэлэй тооешэ абаhан ёhоор, (1882 онhоо) Египедые эзэлжэ абаhан сагhаа хойшо англичанууд болбол 65-дахин сэрэгээ гаргахабди гэжэ үгээ үгэhэн ба 19 дахин Египедтэ эрхэ сулөө ба бэе даанги байдал үгэхэбди гэжэ үгээ үгэhэн байна. Мүн Английн премьер-министр гэн Эттли болбол энэ жэлэй майн 7-до общинануудай палатада баhал иимэ найдалга үгэhэн байха юм. Английн гадаада хэрэгүүдэй министр Бевин ба Египедэй премьер-министр Сидки Паша хоерой хоорондохи мүнөөнэй хэлсээнэй үедэ английскэ талаhаа бэ мүн египедскэ засаг барижа байгаа нэгэ хэдэн ажал-ябуулагшадай зүгhөө эдэ хэлсээнүүдые гое hайханаар харуулха гэhэн туршалгануул гарahан байха юм.

Мүнөө үедэ олондо мэдэгдэhэн англо-египетскэ хэлсээнэй проект хадаа египетскэ олониитын үгэнэ олон арадай этигэл найдабаригүй байhан ушарай зүбтэй байhаниие баталан харуулба, уширынь хадаа түс хэлсээн болбол Египет дээрэ английскэ эзэрхэг байдалые заахаашье хүдэлгэнэгүй. Энэ проектын ёhоор, английскэ сэрэгүүдые Египет дээрэhээ гаргаха ябадал баhа дахин гурбан жэлээр хойшолуулагдана. Эдэ хоер оронуудай хоорондо «Египет ба Суэтскэ каналые сугтаа хамгаалхын түлөө «сэрэгэй союз» тогтоогдоhон байна. Энэнь хадаа Египет дээрэ ба тэрэнэй оршон тэрай районуудта английскэ сэрэгэй дэй болоорогүй үни удаан байха арга олгоно. Мүн түс договорой проект болбол Египет ба Суданай хоорондохи нийлэхэ тухай асуудалые хааханшье тэды шиидхэнэгүй ба Судание Английн мэдэл доро байдаг зандань саашадань үлөөнэ.

Түс проект болбол энэ ороной египетскэ кабинет ба парламентын оппозици дотор айхтар ехэ дураа гуталга гаргаба. Ситки-Паша болбол албанhаа ...ха ошохо баатай болоhон юм. ...рээнэй орондо Нокраши-Паша правительство ороhон байна. hүүлшын правительствын зүгhөө ...ло-египетскэ хэлсээнэй талаар (...) хиин үзэл hаналые үгэгдэхэгүй, ... эрмэлзэлгээ үгэгдэн олон түмэн ... дайшье зүгhөө, мүн парламентын зүгhөө эрид шанга эсэргүүсэлтэ ...раhан байха юм. Сенатэ, «Ва...» гэжэ парти, национальна парти ... байдал партиинуудай члендүүд ... вительствые айхабтар хурса ... шүүмжэлжэ байна.

«Абаагүй байха, нюуса ... байха, ба бирагүй hула байха ... политика манда хүрэ. Иимэ ... тика хадаа гансал Англида ... гэжэ хэлнэ» — гэжэ египетскэ ... тор Сябри-Абу-Алам-Паша ... хэлэhэн байна.

Иимэ эрхэ байдалай ... Нокраши Паша болбол ... английска правительство хэлэ... ветскэ хаан титим доро Суд... Египедтэй нийлүүлхэ гэжэ ... ные зүбшөөргүй hэм. Ан... Советдэ хандахаб гэжэ ... түлөөлэгшэдтэ ...

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАНОВ

РЕДАКЦИИН АДРЕС. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—22, АТС—1 80; зам. редактора — 23, ответ. секретаря—3 23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4 52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00776. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.0..